Ազգ
Azg
armenian daily

Յուլիս 2
Ուրբաթ
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 124 (375)
գինը՝ 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Հայաստան

Նվազագույն աշխատավարձը 4200-4600 ռուբլի

Հայաստանի նախագահի հրամանագրի համաձայն, 1993 թվականի հուլիսի 1-ից ՀՀ աշխատավարձի նվազագույն չափը սահմանվում է 4200 ռուբլի՝ կիրառելով 1.4 գործակիցը, իսկ Հայաստանի կառավարության կողմից հաստատված հեռավոր եւ սահմանամերձ բնակավայրերում՝ 4600 ռուբլի: Հրամանագրով նախատեսվում են մի շարք հավելումներ՝ այդ թվում զինծառայողների կենսաթոշակների չափերին սահմանվում է 1200 ռուբլի հավելում: Բուհերի ուսանողների կրթաթոշակը սահմանվում է ամսական 3465 ռուբլի, գերազանցիկներինը՝ 4200 ռուբլի, ասպիրանտներինը՝ 5600 ռուբլի, դոկտորանտներինը՝ 8400 ռուբլի: Երեխայի ծննդյան կապակցությամբ տրվող միանվագ նպաստի չափը սահմանվում է 8400 ռուբլի:

«Ազգ»

Ճակատում ժամանակավոր զինադադար

Ինչպես հաղորդեց Ռուսաստանի ԱԳՆ-ն, օրերս իր աջակցությամբ որպես ժամանակավոր միջոցառում ձեւակերպվել են Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի հայերի զինվորական ղեկավարության համաձայնություններ Մարտակերտի եւ Աղդամի շրջաններում հարձակողական գործողությունները, հրթիռահրետակոծումները եւ օդային ռմբակոծումները, ինչպես նաեւ Աղդամի եւ Ստեփանակերտի գնդակոծումները դադարեցնելու մասին:

Ռուսաստանի արտգործնախարարության կարծիքով, այդ համաձայնությունները հիմնականում կատարվում են, թեեւ վերջին օրերին եղել են կողմերի առանձին փոխադարձ բողոքներ: Կողմերի զինվորական հրամանատարությունը հավաստում է, որ վերջին օրերին ռազմական գործողությունների ընդհանուր լարվածությունը թուլացել է:

Կողմերը հավաստել են իրենց պատրաստակամությունը, նպատակ ունենալով առավել բարենպաստ պայմաններ ստեղծել ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի առաջարկած ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման ծրագրի շուտափույթ իրականացման համար:

Հայաստանում ԼՂՀ Պաշտպանության պետական կոմիտեի ներկայացուցիչ Ալբերտ Ղազարյանը հաստատեց նման համաձայնության փաստը: Սակայն Ղարաբաղի ռազմաճակատներում տեղի ունեցող իրադարձությունները վկայում են, որ համաձայնությունն իրականացվում է միայն մասնակիորեն, եւ, ձեռնպահ մնալով լայնածավալ ռազմական գործողություններից, Ադրբեջանն առայժմ կարծես մտադիր չէ դադարեցնել Ղարաբաղի սահմանամերձ բնակավայրերի հրետակոծությունը: Ի դեպ, Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից տեղեկացրին, թե իրենց ունեցած տվյալներով Ադրբեջանը վերոհիշյալ նախաձեռնությանն իր համաձայնությունը չի տվել:

«Ազգ»

ԱՊՀ

Երեւանյան հանդիպումը կրկին հետաձգվեց

ԱՊՀ երկրների ղեկավարների հուլիսի 16-ին Երեւանում նախատեսված հանդիպումը կրկին հետաձգվեց: Այդ մասին հաղորդեց Ինտերֆաքս գործակալությունը, որը հենվելով ԱՊՀ գործադիր քարտուղար Իվան Կորոչենյայի մեկնաբանության վրա, նշում է, թե խորհրդարանում անդամ երկրների ներկայացուցիչներին հանձնարարվել է, որպեսզի ճշտվեն առաջիկա հանդիպման արդյունքները: Իսկ հունիսի 17-ի Ելցին-Կրավչուկ հանդիպման ժամանակ քննարկվել է հանդիպման ժամկետները հետաձգելու հարցը: Միեւնույն ժամանակ, Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսանդր Շոխինը առաջարկել է, որպեսզի վարչապետների հանդիպումը հուլիսից տեղափոխվի օգոստոսի վերջ կամ սեպտեմբերի սկիզբը: Ու թեեւ ՀՀ ԱԳՆ բարձրաստիճան դիվանագետը ԻՖ-ին հայտնել է, թե նշված ժամկետներում երեւանյան հանդիպումը կկայանա, բայց ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Արամ Աբրահամյանը նույնպես հաստատեց, թե հանդիպումը հետաձգելու լուրը ճիշտ է:

«Ազգ»

ԿՈՌՆԻՁՈՐԻ ՎՐԱ ԱՐՁԱԿՎԵՑ 22 ԱՐԿ

Հուլիսի լույս 1-ի գիշերը Ադրբեջանի Ղուբաթլիի շրջանի Մազմազակ գյուղի ռազմական հենակետերից «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվել է Գորիսի շրջանի Կոռնիձոր գյուղը: Գյուղի վրա արձակվել է 22 արկ: Կան ավերածություններ: Բարեբախտաբար զոհեր չեն եղել: Այս մասին Գորիսից հաղորդում է մեր թղթակից ՀԱՍՄԻԿ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆԸ: Ժամուկես տեւած հրետակոծությունը թշնամին դադարեցրել է միայն պատասխան գործողություններից հետո: Ըստ նույն աղբյուրների, միաժամանակ հրետակոծվել են նաեւ Կապանի շրջանի Շիկահող գյուղն ու հայկական պաշտպանական դիրքերը: Նախնական տվյալներով, այստեղ նույնպես զոհեր չեն եղել:

Միաժամանակ Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից հայտնում են, թե նույն գիշեր Ադրբեջանի Գեդաբեկի շրջանի տարածքից տանկերից հրետակոծվել է Կրասնոսելսկի շրջանի Վերին Ճամբարակ գյուղի պաշտպանական բարձունքներից մեկը: Հայկական ուժերը դիմել են պատասխան գործողությունների, որից հետո կրակը դադարել է: Ըստ նույն աղբյուրների, գնդակոծվել է նաեւ Տավուշի շրջանի Այգեձոր գյուղը, որի հետեւանքով զոհվել է մեկ մարդ:

Ըստ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության, երեկ եւ նախորդ գիշեր Հայաստանի տարածքից հրետակոծվել են Ադրբեջանի Գեդաբեկի, Ղուբաթլիի ու Զանգելանի շրջանների սահմանամերձ բնակավայրերը, որի հետեւանքով Գեդաբեկի շրջանում զոհվել է երեք եւ վիրավորվել 8 մարդ:

Ղարաբաղում լարվածության որոշ թուլացում

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում ընդհանուր առմամբ անփոփոխ է եղել: Հուլիսի լույս 1-ի գիշերը Աղդամի շրջանի ռազմական հենակետերից ադրբեջանական կազմավորումները ծանր հրետանուց եւ «Գրադ» կայանքներից հրետակոծել են Ասկերանի շրջանի սահմանամերձ բնակավայրերն ու հայկական պաշտպանական դիրքերը: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ՝ հենվելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունների վրա: Հայկական ուժերը ստիպված են եղել դիմել պատասխան գործողությունների:

Երեկ վաղ առավոտյան Ֆիզուլու շրջանի ռազմական հենակետերից ծանր հրետանուց եւ տանկերից հրետակոծվել է Հադրութի շրջանի Էդիլլու գյուղը: Նախնական տվյալներով զոհեր չկան: Ռազմաճակատի մյուս հատվածներում, այդ թվում՝ Մարտակերտի շրջանում գրանցվել են միայն կարճատեւ դիրքային փոխհրաձգություններ: Հենվելով ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի պետվարչության վրա՝ Սնարկ գործակալությունը հաղորդում է, թե հայկական ուժերին պատասխան գործողությունների շնորհիվ հաջողվել է Աղդամի շրջանում լռեցնել թշնամու մի քանի կրակակետեր:

Իրենց հերթին ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե երեկ եւ նախորդ գիշեր Ղարաբաղի տարածքից հրետակոծվել են Աղդամի եւ Ֆիզուլու շրջանների մի շարք սահմանամերձ բնակավայրեր, որի հետեւանքով կան ավերածություններ եւ զոհեր:

«Ազգ»

Ադրբեջանում կատարվեց վատթարագույնը: Ելցինը չպետք է թույլ տա քաոս

«Հոռեգույնը, որ կարող էր պատահել նախկին խորհրդային կայսրությունում այն է, որ ռուս ազգայնականները կարող են դավադրել հին վարչակարգը վերահաստատելու համար: Երկրորդը՝ այն է, ինչ ներկայիս կատարվում է Ադրբեջանում», գրում է «Վաշինգտոն փոստ» թերթը հունիսի 30-ի խմբագրականում: «Ժողովրդավարականորեն ընտրված նախագահը դիմել է փախուստի, ենթարկվելով վարկաբեկված հին կոմունիստի ճնշմանը եւ երիտասարդ, սակայն արդեն նույնպես վարկաբեկված արկածախնդրի զինվորական հետապնդումներին», նշում է թերթը: «Ընտրյալ նախագահի դեմ պայքարը մղվել է ռուսական զենքի մասնակցությամբ, ինչը պետք է լուրջ նախազգուշացում հանդիսանա թե՛ իրեն՝ Ադրբեջանի, եւ թե նախկին Խ. Միության այլ երկրների համար», զգուշացնում է խմբագրականը, ապա շարունակում. «Տագնապը ծագեց տեղի հայերի կողմից Լեռնային Ղարաբաղն Ադրբեջանից անջատելու դեմ ազերի մղած պայքարի հետեւանքով»:

«Ընդհուպ մինչեւ Բաքվի վերջին իրադարձությունները, Եվրոպայի եւ ԱՄՆ դիվանագետները փորձում էին նստեցնել Ադրբեջանին եւ Հայաստանին, ինչպես նաեւ Ղարաբաղի հայերին բանակցությունների սեղանի շուրջ: Այդ ջանքերն անհրաժեշտ է շարունակել, սակայն անհրաժեշտ է նաեւ վերադարձնել Ադրբեջանի օրինական կարգով ընտրված ղեկավարներին, եւ հաղթահարելով հանդերձ երկրի կառավարության դժվարությունները, սակայն նրա անխուսափելի պարտականությունն է նաեւ թույլ չտալ, որ ռուսական բանակի որոշ տարրեր նպաստեն ստեղծված քաոսին», եզրակացնում է թերթը: USIS

Ռուսաստան

Սվերդլովսկի մարզը հռչակվեց Ուրալի հանրապետություն

Երեկ Սվերդլովսկի մարզխորհուրդն ընդունեց մարզի կարգավիճակը փոխելու մասին հռչակագիրը, այսինքն՝ հռչակվեց Ուրալի Հանրապետություն Ռուսաստանի կազմում: Փաստաթղթում նշվում է, որ պետք է ընդունվի հանրապետության սահմանադրությունը, որի հիմքում կլինի մարզի իրավաբանների կողմից մշակված կանոնադրությունը: Մարզխորհրդի նախագահ Անատոլի Գրեբենկինը բացատրեց այդ որոշումը նրանով, որ այժմ կենտրոնի եւ մարզի փոխհարաբերությունները «հասել են այն սահմանագծին, որից հետո անհրաժեշտ է փոխել կարգավիճակը որոշումը խնդրելու փոխարեն»: Նրա խոսքերով, խորհրդի որոշումը հիմնված է ապրիլի 25-ին անցկացված հարցման արդյունքների վրա: Հարցմանը ենթարկված մարզի բնակիչներից 83 տոկոսը արտահայտվեցին մարզի եւ Ռուսաստանի հանրապետությունների իրավահավասարության կողմ:

Մարզի դատախազ Ֆյոդոր Կոնդրատեւը հայտարարեց պատգամավորներին, թե հուլիսի 5-ին Ռուսաստանի Գերագույն դատարանում կքննարկվի այդ հարցման անցկացման օրինականությունը:

ԻՖ

Ղազախստան

Բայկոնուրը վեճի առարկա

Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը հայտարարեց, որ կգնա Բայկոնուրի տիեզերադաշտը վերածել Ղազախստանի տարածքում Ռուսաստանի ռազմական օբյեկտի: «Առանց Ռուսաստանի մասնագետների նախկին ԽՍՀՄ տարածքում գտնվող ռազմավարական ոչ մի կարեւոր օբյեկտ ԱՊՀ ոչ մի պետություն չի կարող ինքնուրույնաբար օգտագործել», հայտարարեց նա հինգշաբթի օրը Լենինսկում, ուր ժամանել էր Ղազախստանի վարչապետի եւ պաշտպանության նախարարի հետ տիեզերադաշտի կարգավիճակի հարցը քննարկելու:

Բայկոնուրի տիեզերադաշտի առաջիկա կարգավիճակի առթիվ Պավել Գրաչովի դիրքորոշումը «սկզբունքորեն հակադիր է Ղազախստանի դիրքորոշմանը», ԻՖ-ին տված հարցազրույցում իր հերթին ասաց Ղազախստանի նախագահի աշխատակազմի փորձագետներից մեկը, որը խնդրեց չնշել իր անունը: Տիեզերադաշտը Ռուսաստանի ռազմական օբյեկտ դարձնելու մտադրության վերաբերյալ Գրաչովի հայտարարությունն «անընդունելի է ոչ միայն Ղազախստանի, այլեւ ԱՊՀ մյուս երկրների համար, որոնք տիեզերական ծրագրեր ունեն», նշեց փորձագետը:

ԻՖ

Միջազգային վալյուտային ֆոնդը որոշեց 1.5 միլիարդ դոլլար օգնություն տրամադրել Ռուսաստանին, հաղթահարելու համար ապազգայնացման եւ սեփականաշնորհման գործում առաջացած ներկա դժվարությունները: Առաջիկա շաբաթ Տոկիոյում կայանալիք Մեծ յոթնյակի խորհրդաժողովից առաջ, ՄՎՖ-ի այս քայլը հասկանալի համարվեց դիտորդների կողմից:

Աշխարհ

Սպանություն Երուսաղեմում

Պաղեստինցի 2 զինյալներ երեկ կեսօրին կրակ բացեցին Արեւելյան Երուսաղեմում իսրայելական մի ավտոբուսի վրա, սպանելով կին վարորդին եւ վիրավորելով 3 ուղեւորների: Դեպի Բեթղեհեմ փախուստի ճանապարհին իսրայելական ոստիկանությունը գնդակոծեց փախչող մեքենան, սպանելով 2 զինյալներին: Մյուս կողմից, իսրայելացի բարձրաստիճան մի պաշտոնատար երեկ հայտարարեց, թե Իսրայելը երբեք Գոլանի բարձրավանդակն իր տեւական տարածքը չի համարել եւ այն «գրավված» հող է մնում: Այս հայտարարությունը Վաշինգտոնում ընդունվեց որպես պոտենցիալ կերպով կարեւոր զիջում դեպի սիրիական կողմը:

Սերբ-խորվաթ հարձակում Սարաեւոյի շուրջ

Մահմեդականների վրա ռազմական ճնշումը մեծացնելով, սերբ եւ խորվաթ ուժերը հարձակվեցին Բոսնիայի մայրաքաղաք Սարաեւոյի հյուսիս-արեւմտյան արվարձանների վրա, ըստ երեւույթին ստիպելու, որպեսզի մահմեդականները տեղի տան Բոսնիայի բաժանման նոր ծրագրի առաջ: Իրենց հերթին, մահմեդականները հայտարարեցին, թե հյուսիսում խորվաթների ձեռքից խլել են կարեւոր մի ռազմակայան եւ իրենց հսկողության տակ առել հիդրոէլեկտրակայանի ջրամբարներից մեկը:

13 միլիարդ դոլլար Բեյրութի կենտրոնի համար

Վարչապետ Հարիրիի կառավարության գնահատումներով, Լիբանանի մայրաքաղաքի կենտրոնական շրջանի վերաշինության համար կպահանջվի 13 միլիարդ դոլլար, որը նա հույս ունի հավաքել օտար եւ լիբանանցի ներդրողներից, արաբական երկրներից եւ համաշխարհային բանկից: 16 տարվա պատերազմի հետեւանքով ամբողջովին քանդված այդ շրջանում, որը մի ժամանակ ֆինանսական սիրտն էր համարվում ամբողջ Միջին Արեւելքի եւ որտեղ մեծ ներդրումներ ունեին նաեւ հայերը, կան 16 հազար մեծ ու փոքր սեփականատերեր, որոնց նյութական հատուցում պիտի տրվի, համաձայն Լիբանանի կառավարության որոշման:

Ամերիկյան զորքը դուրս է գալիս Գերմանիայից

Ամերիկյան բանակի զորամասերը սկսեցին դուրս գալ Գերմանիայում գտնվող մի շարք բազաներից եւ հատկապես Բիտբուրգի օդանավային խարսխակայանից, հաղորդեց գերմանական կառավարության բանբերը: Պենտագոնից թեեւ չհաստատվեց այդ տեղեկությունը, սակայն պաշտպանության նախարարությունից հավաստիացվել էր, թե Մ. Նահանգները քննարկում է Եվրոպայում գտնվող բազաները փակելու հնարավորությունները:

Կամբոջայում հաշտության նոր հույսեր

Կարմիր քմերների հրամանատարները համաձայնվեցին իրենց ուժերը միաձուլել վերջերս ընտրված կառավարության բանակի հետ, նոր հույսեր առաջացնելով երկրում 20 տարի մոլեգնող պատերազմի ավարտի նկատմամբ: Կամբոջայում գտնվող ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերին նրանք խոստացան հետզհետե բացել իրենց տիրապետության տակ գտնվող շրջանները: ■

digitised by A.R.A.R.@

Սալեհ Զահրեդդին. Ճշմարտությունը պիտի ասվի թեկուզ կախաղանի գնով

«Ինձ համարում են հայ ժողովրդի անձնվեր [illegible], իսկ Հայաստանն իմ երկրորդ հայրենիքն է», երեկ ՌԱԿ Հանրապետական վարչության կենտրոնական գրասենյակում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ ասաց Սալեհ Զահրեդդինը՝ լիբանանցի գրող, դասախոս, հայագետ ու քաղաքական գործիչ, ինչպես ինքն ասաց, «ազգությամբ արաբ, հայեցողությամբ [illegible]»:

Սալեհ Զահրեդդինը հայտնի է հայերի վերաբերյալ իր արժեքավոր ուսումնասիրություններով: Մասնավորապես, նա հեղինակն է «Հայեր. հարց և դատավարություն», «Ղարաբաղը ինքնորոշման և բռնաանեքսիոն ծրագրերի միջև» աշխատությունների: Նա պատրաստում է հրատարակության մի շարք այլ գրքեր Հայաստանի մասին՝ «Հայաստանի կուսակցությունները և կազմակերպությունները», «Հայաստանի ճակատն ու լուսավոր միջոցները XX դարում», «Հայ ժողովրդի մեծերը քսաներորդ դարում» հանրագիտարանը:

Պրն. Զահրեդդինը ուսումնասիրություններ ունի նաև արաբական աշխարհի մասին՝ «Պաղեստինը և սիոնիստական շարժումը», «Արաբական [illegible] ԿԳԿ-ի հարցերում» և այլն: Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության և [illegible] միության հրավերով այցելելով Հայաստան, «ես շատ ուրախ եմ, որ մոտիկից կարող եմ ծանոթանալ հայ ժողովրդի մայր հայրենիքին», ասում է Սալեհ Զահրեդդինը: «Այս կարճ ժամանակամիջոցում (նա արդեն մոտ 2 շաբաթ Հայաստանում է) [illegible] հետեւանքները»:

Հանդիպմանը լրագրողներին հայտնի դարձավ, որ արաբ հայագետը քաղաքականապես Լիբանանի սոցիալիստական առաջադիմական կուսակցության անդամ է, որը հայկական հարցը համարում է համամարդկային հարց, իր գաղափարախոսության բաղկացուցիչ մասը համարելով: Կուսակցության ղեկավար Ջումբլաթի համաձայնությամբ Զահրեդդինը խորանում է նաեւ հայկական հարցի ուսումնասիրման: Պատասխանելով մեր հարցին, նա, ի դեպ նշեց, որ այդ կողմնակցությամբ իր հասցեին բազում սպառնալիքներ են եղել: «Բայց ճշմարտությունը պիտի ասվի, թեկուզեւ կախաղանի սպառնալիքով», ասաց պրն. Սալեհը: Նա իրար նմանեցրեց դարասկզբի եւ դարավերջի իրադարձությունները հայ ժողովրդի կյանքում ի դեմս դարասկզբի թուրքական ջարդարարության եւ դարավերջի ցեղասպանության:

Հայաստանի այսօրվա քաղաքական իրավիճակը, արաբ քաղաքագետի կարծիքով, պետք է հաշվի առնել, հանձինս բազմակուսակցության եւ կուսակցությունների միջեւ մրցակցության: Սակայն «ես մտածում եմ, որ հայ ժողովրդի այդ կուսակցություններն ու կազմակերպությունները չպետք է միմյանց միջեւ առճակատումների խորացնեն», եւ մասնակցեն ազգային խնդիրների լուծմանը:

Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղի խնդրին, պրն. Զահրեդդինը շեշտեց, որ ինքը կողմ է խնդրի քաղաքական լուծմանը, բայց ելնելով Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի ռազմական նախաձեռնություններից, չի կարծում, որ այդ խնդիրը կունենա քաղաքական լուծում: «Իմ ենթադրությամբ, լուծումը կլինի ավելի բոլոր ռազմական դիմադրելով բռնամուն: Այսօրվա դիրքերով Ղարաբաղը ապացուցել է իր արդարացիությունը»:

Գ. Ն.

ՀՀ

Երեկ Հայաստանի կառավարության շենքում տեղի ունեցավ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի հանդիպումը հանրապետության արհմիությունների կոնֆեդերացիայի ղեկավարների եւ ճյուղային կոմիտեների 26 նախագահների հետ: Հանդիպմանը մասնակցում էին նաեւ ռեսնախարարներ Աշոտ Ղազարյանն ու Ռաֆայել Բագոյանը, ինչպես նաեւ այն նախարարությունների ներկայացուցիչները, որոնք, վարչապետի կարծիքով, ավելի շատ կհետաքրքրեին արհմիությունների ներկայացուցիչներին: Հանդիպման նպատակն էր քննարկել հանրապետությունում ստեղծված ծանր սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը եւ համատեղ ջանքերով դրանից ելնելու ուղիներ փնտրել: Արհմիութենական կոնֆեդերացիայի նախագահն իր ելույթում նշեց, որ թեեւ կառավարությունը փորձել էր հիմնականում բնակչության սովելիք էլեկտրաէներգիայի կրճատման հաշվին աշխատեցնել հանրապետության տնտեսությունը, այնուամենայնիվ դա իրեն չարդարացրեց, եւ այս տարվա 5 ամիսների ընթացքում, նախորդ տարվա 5 ամիսների համեմատ, արդյունաբերական արտադրանքը կրճատվեց 40,1 տոկոսով: Բացի այդ, դրա հետ, երբ անցյալ տարվա նույն ժամկետի համեմատ աշխատողների եկամուտները ավելացել են 6,6 անգամ, ապա գները ավելացել են մոտ 9,5 անգամ, կամ որ նույնն է, բնակչության կենսամակարդակը նվազել է: Երբ արհմիությունների ներկայացուցիչները խոսում էին

ԱՐՀՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՎՍՏԱՀ ՉԵՆ, ԹԵ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՆՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ԻՆՉ

այն մասին, որ շատ ձեռնարկություններ այդպես էլ չեն աշխատում, աշխատողները դատապարտված են հարկադիր պարապուրդի եւ նվազագույն աշխատավարձով գոյատեւելու փորձության, վարչապետը պայքեց՝ հայտարարելով, թե էլեկտրաէներգիա տրամադրվում է բոլոր գործարաններին, սակայն շատ տնօրեններ գործարանները աշխատեցնելու փոխարեն հոսանքը վաճառում են բնակելի շենքերին կամ կազինոներին, եւ արհմիությունները պետք է աշխատողներին հանեն ոչ թե կառավարության, այլ տնօրենների դեմ, եւ երբ ինչ-որ տնօրեն չի աշխատեցնում գործարանը՝ ունենալով դրա հնարավորությունը, պետք է ասել նրան. «Մեկ գործարան, կախեք տնօրենին», ասաց նա:

Արհմիությունների ներկայացուցիչների հիմնական պահանջն այն էր, որ կառավարությունը եւ վարչապետը բնակչության սոցիալ-տնտեսական խնդիրները լուծելիս աշխատեն արհմիությունների հետ համատեղ: (Այդուհիսի փորձ արդեն կա՝ թեթեւ արդյունաբերության նախարարության եւ այդ ճյուղի արհմիութենական կոմիտեի միջեւ մի քանի օր առաջ կնքվել է պայմանագիր, որի համաձայն ճյուղի ձեռնարկություններում այլեւս կրճատումներ չեն կատարվելու): Ընդհանրապես արհմիությունների ներկայացուցիչները ընդունում էին մոտեցում հանրապետությունում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական ծանր իրադրությունը, սակայն, դատելով ելույթներից, այնքան էլ վստահ չէին, որ կառավարությունը բնակչության կենցաղային նվազագույնն ապահովելու ուղղությամբ հնարավոր ամեն ինչ է անում: Ի դեպ, երբ խոսվում էր «սպառողական զամբյուղի» մասին, նախարարների իրենց բաժինը ստացան նաեւ զանգվածային լրատվության միջոցները, որոնք հերթական ինֆլյացիաներից առաջ նախօրոք այդ մասին հայտարարում են դրանով իսկ կտրուկ կերպով ավելացնելով ապրանքների գները:

Մի խոսքով, հույս կա, որ հանդիպումից հետո կառավարության եւ արհմիությունների համագործակցությունը կարող է խորանալ, ինչը կբերեւացնի ոչ միայն կառավարության, այլեւ աշխատավորների հոգսերը, որոնք տնտեսական ծանր վիճակում հայտնվելով, սպասված են հույս դնել կառավարության կողմից իրականացվող սոցիալական ապահովության ուղղված միջոցառումների վրա:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Վրաստան

Ռուս զորախումբը բողոքում է

Թբիլիսի, 1 հուլիս, ՍՆարՏ: Ռուսաստանի զորախմբի ղեկավարությունը որպես սաղրանք բնութագրեց Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Վլադիսլավ Արձինբայի հայտարարությունը, որը հնչեց հունիսի 28-ին, Ռուսաստանի հեռուստատեսության «Ճշմարտության պահը» հաղորդման մեջ: Արձինբայի խոսքերով, ռուսաստանյան զորերը զենք, ռազմական տեխնիկա եւ զինամթերք են հանձնում Վրաստանի զինված ուժերին եւ ակյալներ են հավաքում Աբխազիայի վրա վրացական կողմի լայնածավալ հարձակումը նախապատրաստելու համար: Նման ոտնձգումները չեն համապատասխանում իրականությանը: Այդ կողմիս հերյուրանքն անհրաժեշտ է Ռուսաստանի եւ Վրաստանի միջեւ հարաբերությունների սրման համար, ասվում է Անդրկովկասում Ռուսաստանի զորախմբի մամուլի կենտրոնի հայտարարության մեջ: Ռուսաստանը միշտ պահպանել է չեզոքություն, հարգելով Վրաստանի տարածքային ամբողջականությունը:

Նախատեսվում էր, որ երեկ առ երեկոյան Երեւան կժամանի Ղազախստանի Հանրապետության Մեխիկայի Միացյալ Նահանգների արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Կառլոս Տելլոյը: Շրջայցի այցի ընթացքում նա նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանին կհանձնի նաեւ Հայաստանում դեսպանի հավատարմագրերը, կհանդիպի ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանին, արտգործնախարար Վահան Փափազյանին, էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանին, կլինի Երեւանի տեսարժան վայրերում, կայցելի Ս. Էջմիածին: Այդ մասին մեր թերթին հայտնեցին ՀՀ ԱԳՆ մամուլի ծառայությունից: «Ազգ»

Մետրոպոլիտենի պահպանության ՆԳ բաժնի պետ Աշոտ Գրիգորյանը հայտնեց, որ բաժինն ակտիվորեն պայքարում է մետրոյի էլեկտրամատակարարման կաբելին էլեկտրահաղորդալարերի պղնձին միջամտումների դեմ: «Մարտ ամսից գործում է մեր բաժնում Մետրոպոլիտենի վարչության հետ համատեղ ստեղծված հանձնաժողովը, որն արդեն բազմաթիվ նման հաղորդալարեր է անցաղել: Մետրոյի էլեկտրամատակարարման անկման պատճառով գնացքները երբեմն հարկադիր կանգնում են ենթարկվում թունելներում, խափանվում է մետրոյի ամբողջ աշխատանքը, մասվում են ամիքներ և այլն: Հարկ եմ համարում նշել նաեւ, որ մետրոյից ջրի դուրս մղման պոմպերը պետք է աշխատեն անընդհատ եւ նրանց աշխատանքի խափանման դեպքում կայանները հասված ռումբերի ընթացքում կլցվեն ջրով», ասաց Ա. Գրիգորյանը: ՆՏ

Սոցիալական

Տվեք մեր կենսաթոշակները

Կենսաթոշակների վճարումների շուրջ շատ խոսակցություններ են պտտվում տարբեր բնույթի լուրերով, ընդ որում, գրեթե բոլոր կարծիքները դրանց բաշխումների վերաբերյալ համընկնում են այն ենթադրության, որ այստեղ դեռեւս ամեն ինչ չէ, որ հարթ է: Ու հիմնական դժգոհությունները կապվում են փոստային բաժանմունքների հետ, հարձակումների թիրախ դառնալով կապի բաժանմունքներում թոշակների հետ մոնչվող աշխատակիցներին եւ ավելի քաղաքում նստածներին: Արդյոք միայն փոստային բաժանմո՞ւնքն է մեղավոր, որ ստիպում սպասել թոշակի ոչ միայն շաբաթներով ու օրերով, այլ նաեւ ամիսներով:

Երեւանի փոստային փոխտնօրեն Ալբերտ Շահբազյանը կենսաթոշակների բաշխման շուրջ դժգոհությունը պարզաբանելով, ուշացման պատճառը համարեց կանխիկ դրամի բացակայությունը: Բանկից նրանց տրվում է օրական այնտեղ կուտակված գումարը, այսինքն, երբ բանկում կանխիկ գումար չկա, բնականաբար կապի նախարարության փոստային բաժանմունքները չեն կարող իրականացնել կենսաթոշակների բաժանումը: Կենսաթոշակները, ինչպես պրն. Շահբազյանը նշեց, պետք է բաշխվեն յուրաքանչյուր ամսվա 1-25-ը: Սակայն նրանից կանխիկ գումարի հետ կապված այդ ժամկետների խախտում կարող է տեղի ունենալ:

Փոստային փոխտնօրենը հայտնեց, որ ներկա դրությամբ մայիս ամսվա կենսաթոշակները Երեւանում վճարված են, իսկ հունիսի 40 տոկոսը դեռեւս մնում է չվճարված: Ինչ մնում է հուլիսին, ապա, մասնավորապես, հուլիսի 1-ի համար ներկայացված գումարային հայտից ստացվել է միայն օրվա համար պահանջվող գումարի մոտ 30 տոկոսը:

Այնուամենայնիվ, մի՞թե ամեն ինչի մեղավորը կանխիկ գումարն է, կապի բաժանմունքներն իրենց գործը հստակորե՞ն են կատարում: Քանի որ մեզ բողոքներ էին հայտնել արդեն երկու ամիս չստացած կենսաթոշակների մասին, հարցն ուղղեցինք պրն. Շահբազյանին, մանավանդ, որ նա նշեց, թե մայիսի թոշակները լրիվ վճարված են: Վերջինս պատասխանեց, թե կապի բաժանմունքներում էլ ամեն ինչ անթերի չէ, եւ յուրաքանչյուր առանձին բողոքի դեպքի համար պետք է հաստատվել ու փոստի բաժանմունքով ստուգել եւ պարզել խողովակը: Թեեւ պրն. Շահբազյանը տեղեկացրեց, որ կենսաթոշակների բաժանման հարցով աշխատանքից ազատվել են երկու փոստատար (թիվ 33 եւ թիվ 10 բաժանմունքներից), բայց եւ այնպես դա կապի բաժանմունքների «երեսը չի լվանում», քանի որ մարդկանց դժգոհությունը դեռեւս գոյություն ունի: Իսկ ինչպես ասում են, «ծուխն առանց կրակ չի լինում»: Եվ հնարավոր է, որ այդ կրակը ներքևի օղակներում է, իսկ վերեւի օղակներին հասած ծուխը կամ շատ քանձր է, կամ էլ շատ բարակ:

Համենայնդեպս, այդ են ենթադրել տալիս Երեւանի փոստային փոխտնօրենի այն խոսքերը, որ իրենց մոտ կենսաթոշակների բաշխման կապակցությամբ անցկացված տարբեր մակարդակով ստուգումները խախտումներ ի հայտ չեն բերել:

Իսկ առայժմ, հենց որ թոշակն ուշանում է, մարդիկ մտածում են, թե կենսաթոշակ բաժանողներն այդ գումարները շրջանառության մեջ են դրել ու տոկոս են ճանկում: Նույնիսկ, երբ դա այդպես չէ... Թեեւ ո՞վ գիտի:

Գ. Ն.

Բնիկ

Ալիեւ եւ Հուսեյնով. Ղարաբաղցիները պատերազմը եւ դուրս գալ ճգնաժամից

Հունիսի 30-ին Ադրբեջանի խորհրդարանի նիստի ավարտից եւ Սուրաթ Հուսեյնովի վարչապետ նշանակվելուց հետո խորհրդարանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը նշեց, որ արեւմտյան ընկերությունների հետ նավթի հետախուզման բնագավառի համագործակցության առնչությամբ որոշ փաստաթղթեր մնում են ուժի մեջ, սակայն դրանց ստորագրումը եւ վավերացումը որոշ գործարքներ ընդհատված են հետագա ուսումնասիրության համար: Ալիեւը «անհետեւ եւ անհասկանալի» [illegible] էլչիբեյի մեկնումը Նախիջեւանից: Նրա խոսքերով, էլչիբեյը դրանով իսկ «կտրվեց ժողովրդից», իսկ նրա մեկնումը միայն արեց հանրապետության իրադրությունը: Սամույի սառցիոնում եղողը ունենալով, վարչապետ Սուրաթ Հուսեյնովը հայտարարեց, որ ինքը նոր պաշտոնում կդրսեւորի ավելի հարցերը պատերազմի դադարեցումը եւ տնտեսության վերակառուցումը: Նրա խոսքերով, երբ պատերազմը չավարտվի սեփական ուժերով, ապա ինքը այն կավարտի ռազմական մեթոդներով, ըստ որում հաղթանակով: Հուսեյնովը նախագահ էլչիբեյին կոչին մերժեց Գյանջայի արյունահեղության համար: ԻՖ

Վերացել է քաղաքացիական պատերազմի սպառնալիքը

Հունիսի 30-ի երեկոյան Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպան Ռիչարդ Մայլսը հերթական անգամ հանդիպեց Հեյդար Ալիեւի հետ: Հանդիպումը տեղի ունեցավ այն բանից հետո, երբ Միլլի մեջլիսը աջակցեց Սուրաթ Հուսեյնովին հաստատել վարչապետի պաշտոնում: Դեսպանը նշեց, որ հետեւում էր նիստի ընթացքին եւ գնահատում է նման հրապարակայնությունը որպես Ադրբեջանում տեղի ունեցող ժողովրդավարական ընթացքի հետագա զարգացման վկայություն: Իր հերթին Հեյդար Ալիեւը նշեց, որ հունիսի 9-ին Բաքու վերադառնալուց հետո իր գործունեության գլխավոր արդյունքը քաղաքացիական պատերազմի սպառնալիքի վերացումն է: Մեկնաբանելով Սուրաթ Հուսեյնովին վարչապետի պաշտոնում հաստատելու մասին Միլլի մեջլիսի որոշումը, Ալիեւն ասաց. «Այժմ հնարավոր է խոսել որոշակի կայունացման եւ ազգային համաձայնության մասին»: ՍՆարՏ

Ադրբեջանը տակավին սպասում է

Հունիսի 30-ի երեկոյան ընդունելով «Amoco» ամերիկյան նավթային ընկերության ներկայացուցիչներին, Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի նախագահ Հեյդար Ալիեւը փորձել է հանգստացնել ամերիկացի բարեկամներին, թե երկրի նոր իշխանությունը շահագրգռված է արեւմտյան ընկերությունների հետ փոխշահավետ համագործակցության զարգացման մեջ: Ինչպես հայտնի է, հունիսի 23-ից Ադրբեջանի կառավարության կարգադրությամբ ազգային բանկը դադարեցրեց տարածաշրջանային գործողությունները արեւմտյան ընկերությունների հետ: Այդ կապակցությամբ Հեյդար Ալիեւը նշեց, որ այդ հարցը ժամանակավոր է, քանի որ «մենք պետք է համոզվենք, թե ինչն ինչպես է»: Հանրապետության կառավարության իրավունք ապրիլներին հաղորդեցին, թե «որոշ պայմանագրերի պատճառներ փորձում են փոխել նախկին նավթային նախագահի եւ ամենին պայմանագրեր կնքել կողմերից յուրաքանչյուրի հետ»: ՍՆարՏ

Բռնատիրությունը անհնարին է

Նախարարներից թղթակցին Ադրբեջանի Ազգային անկախության կուսակցության ղեկավար Էթիբար Մամեդովը հայտարարեց, թե հակառակ լուրերին, ինքը Հեյդար Ալիեւի եւ Սուրաթ Հուսեյնովի հետ ոչ մի դաշինքի մեջ չի մտնում եւ միշտ անկախ է գործում: Նա նշեց, որ լուրեր են տարածվում հաղափական հանդիպումների համար հետաքրքրության մասին: Մամեդովը գտնում է, որ Ադրբեջանում բռնատիրությունը հնարավոր չէ, քանի որ բռնատերը կամ պետք է ունենա շատ ուժեղ բանակ, կամ վայելի ժողովրդի անսահման սերը: ՍՆարՏ

digitised by A.R.A.R.@

Դիմանկար

ԱՆԿԱԽ ԱՄԵՆ ԻՆՉԻՑ, ՄՏԱՎՈՐԱԿԱՆԸ ՉՊԻՏԻ ՉԵԶՈՔ ԼԻՆԻ

«Այս պահին իմ հոգում զգացմունքներն այնքան խառնաշփոթ են, որ դժվարանում եմ գրել: Մասամբ լինեմ, ընտրածդ ճանապարհը հերոսական է, մեր ժողովուրդն իրոք ծանր կացության մեջ է եւ կարիք ունի այնպիսի տղաների, որոնք քո կողքին են, միասին եք: Խնդրում եմ Ձեզ, թող ձեր բիլնուկում ձեր մայրերի ու հայրերի օրհնությունը լինի, իսկ գլխին՝ Աստծո աջը»: Այս տողերը Արզիկն Մխիթարյանի նամակից են, որը դեռ 1991-ի սեպտեմբերին ուղարկել է ազատամարտիկ որդուն՝ Լեւոնիկին: Չորս տղա ունեն տիկին Արզիկ ու Լավրենտի Ղալայանը, չորսն էլ կռվում են ազատամարտում՝ Լեւոնիկը, Աշոտը, Սասունը, Արամը: Վերջինս Աղդամում մարտի ժամանակ վիրավորվել է, այժմ բուժվում է հիվանդանոցում:

Ղալայանների ընտանիքը ապրում է Ստեփանակերտի զորավոր փողոցներից մեկում, երկհարկանի տան ներքնահարկում: Ստեփանակերտի գնդակոծումների ժամանակ իջել են ներքնահարկ եւ այդպես էլ մինչեւ այսօր մնացել այնտեղ: Հանդիպումն անակնկալ էր: Մեզ հետ Ղարաբաղ ժամանած CNN-ի լրագրողները ցանկանում էին զրուցել մտավորական ընտանիքի հետ: Ես նույնպես առիթը բաց չթողեցի: Տանտերը Ղարաբաղում հայտնի նկարիչ է, տանտիրուհին՝ հոգեբան: Ղարաբաղյան շարժման սկզբից նրանք ակտիվորեն մասնակցել են բոլոր հանրահավաքներին, համոզված են, որ Ղարաբաղի ազատության օրը մոտ է: «Մենք չենք պատկերացնում, ասում է տիկին Արզիկը, որ մեր պայքարը կավարտվի պատերազմով, բայց գիտակցում ենք, որ մեր ժողովուրդը պետք է նաեւ զենքով պաշտպանի իր ազատությունը: Իրոք, այն ժամանակ մտավորականությունը ղեկավարեց շարժումը, եւ ինչպես Լավրենտի Ղալայանն է ասում, ժողովուրդը հիմնականում համախմբվում էր մտավորականության շուրջ: Թեեւ տիկին Արզիկի ասելով, թե շարժումից առաջ եւ թե հետո միշտ էլ տուժել է մտավորականությունը: «1990 թվականին օրենքը պարզապես խեղդում էր Ղարաբաղը, սահմանային ռեժիմ կար, Պոլյանիչկո կար, վտանգված էր ժողովրդի ազատությունը, մտավորականությունը գտնվում էր անհավար վիճակում, հիշում է նա: Անգամ այդ պայմաններում մտավորականությունը շարունակեց կրել իր խաչը»:

Սակայն հետագայում մտավորականության դերը նսեմացավ, սկսեցին ռազմական գործողությունները, եւ բնականաբար մտավորականները մղվեցին հետին պլան: «Անկախ ամեն ինչից, մտավորականությունը չպետք է չեզոքություն դրսեւորի, քանզի պատերազմական իրավիճակը ծնում է հակասություններ հասկապես հասարակական հարաբերություններում, եւ մտավորականի դերն ավելի է բարձրանում», ասում է տիկին Արզիկը: Նրա կարծիքով, հիմնական պատճառներից մեկն էլ այն է, որ իշխանությունները հնարավորություն չունեն ուշադրության կենտրոնում պահել կռվողին, մտավորականին, հողի աշխատավորին:

Ցանկանում եմ վիճարկել: Միշտ էլ, պատերազմների ժամանակ մտավորականությունը եղել է մեր ժողովրդի ոգեւորողը, հույս ու հավատ ներշնչողը: Ղարաբաղյան պայքարի հինգ տարիների ընթացքում այդպես էլ չծնվեց ակնկալվող «ժամանակի» մեծ ստեղծագործությունը, մտավորական ստեղծագործողի գրիչը լռեց կամ ավելի ճիշտ կլինի ասել, խանգարվեց: Ո՞րն է պատճառը: «Հարցը շատ տեղին է, համաձայնում է վարպետ Լավրենտին: Մտավորականությունը նման է մի շտեմարանի, որից ինչքան հնարավոր է պետք է վերցնել: Բայց նախեւառաջ օգտվողը պետք է զգա դրա կարիքը: Ղարաբաղի մտավորականները նույնպես զգում ենք այդ բացը, եւ վերջին հավաքներից մեկի ժամանակ եկանք այն եզրակացության, որ մտավորականությունն իր ուժը չի օգտագործում»: Ինքը՝ վարպետն այժմ ղեկավարում է ԼՂՀ նորաստեղծ համալսարանի արվեստի եւ գծագրության ամբիոնը, անցած տարիների ընթացքում նկարել է մոտ 20 ստեղծագործություն: Այժմ աշխատում է ԼՂՀ զինանշանի տարբերակի վրա: Ստեփանակերտի գնդակոծությունների ժամանակ նկարները ուղարկել է Երեւան, որպեսզի չվնասվեն:

Այնուամենայնիվ, ինչպե՞ս են մտավորականները ցանկանում օգնել ժողովրդին: Տիկին Արզիկը, որպես հոգեբան կարծում է, որ պետք է հոգեբանական ծառայություն բացել: «Երբ աղետի գոտին մի քանի վայրկյան է ապրել այդ ցնցումը, ապա Ղարաբաղը 3 տարի շարունակ գտնվում է պատերազմի մեջ: Ոչինչ չի արվում, որպեսզի ժողովրդին այդ գերլարված վիճակից հանենք: Ես երեւանյան գործընկերներիս հետ պայմանավորվել եմ, որ այդ գործը ինչ-որ կերպ տեղից շարժենք»: Իսկ դրա համար ամենանպաստավոր պայմանը խաղաղությունն է:

«Դա յուրաքանչյուր հայի ցանկությունն է, բայց խաղաղություն ձեռք բերել ազատությունը կորցնելու ճանապարհո՞վ, երբեք, ասում է տիկին Արզիկն ու խոսում միջազգային միջնորդությունների մասին: «Լավ է, երբ աշխարհը միջազգայնացրեց Ղարաբաղի հարցը, բայց խելամիտ չէ, երբ ցանկանում են հարցը լուծել միակողմանի փոխզիջումներով, առանց պահպանելու մեր անվտանգության երաշխիքները, ասում է նա ու շարունակում, հոգեբանորեն ես արդեն Հայաստանն ու Ղարաբաղը միացյալ եմ համարում, հատկապես Լաչինի միջանցքի բացումից հետո, եւ հետո, երբ խոսելու լինենք այսօրվա վիճակի մասին, ապա Ղարաբաղում համեմատաբար տնտեսական վիճակն ավելի լավ է, քան Հայաստանում: Իսկ դա Հայաստանի շնորհիվ է, որովհետեւ մենք չենք կարող դիմակայել թշնամուն եթե այդ օգնությունը չլիներ»:

Մեր զրույցը շարունակվեց մինչեւ ուշ երեկո: Խոսեցինք ղարաբաղցու, Ղարաբաղի ու Հայաստանի խնդիրների, մեր ժողովրդի ճակատագրի, ներկայի ու ապագայի մասին: Ճիշտն ասած, մինչեւ հիմա էլ հպարտության զգացում եմ ապրում, երբ հիշում եմ, որ պատերազմից, հնգամյա պայքարից ու զրկանքներից հետո Ստեփանակերտում կարողացա հանդիպել մի այնպիսի հանգիստ եւ միեւնույն ժամանակ հավատով ու վճռականությամբ լի ընտանիքի, որն իրոք ներառում էր ամեն ինչ՝ եւ ազնիվ մտավորականների, եւ իր ապագայի համար մարտնչող որդիների, եւ այն լավատեսությունը, որն այնքան պետք է մեր ժողովրդին:

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Կյանք

Հայկազունները երգում տվեցին

Օրերս Վանաձորի Ա. Աւետիսեանի կենտրոնում տեղի ունեցավ Հայկազունների մարմնամարզական ազգային միության Վանաձորի «Հայ արծիվ» մասնաճյուղի վարչության անդամների երդման եւ դրոշի օծման արարողությունը: Դրոշի օծման եւ մյուս արարողությունների ավարտից հետո շնորհավորանքի խոսք ասաց քաղխորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ Աշոտ Սամուելյանը: Վերջում Հայկազունների մարմնամարզական միության կենտրոնական վարչության ատենապետ Լեւոն Մխիթարյանը մի քանի խոսքով ներկայացրեց միությունը:

«Հայաստանում գործում են 21 մասնաճյուղեր, 6 հազար անդամներով: Միությունը հնարավորություն է ընձեռում կրթել 8-25 տարեկան հայկազունների մարմինը եւ հոգին: Հանրապետության մի քանի շրջաններում՝ Վարդենիս, Սիսիան, Մեղրի եւ այլն, որտեղ մասնաճյուղեր կան, վերջերս համագործակցությունների թիվը նվազել է»:

Ի դեպ, վարչության անդամներն արդեն սկսել են Հայկազունների նախապատրաստական խմբերի միջոցառումների կազմակերպումը:

ՍԱՄՎԵԼ ՄԻՐՈՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Վանաձոր

Նվեր «Վրաստան» թերթին

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության նախագահ Լուիզ Մանուկյան Սիմոնը, խոր գիտակցելով վրացահայ գաղութի համար հայալեզու «Վրաստան» թերթի գոյատեւման անհրաժեշտությունը, ելնելով գրաշարական եւ տպագրության գործում թերթի դժվարին վիճակից, վերջերս թերթին նվիրաբերեց Մակինտոշ տիպի համակարգչային սարքավորումներ՝ լազերային տպիչով: Թերթի գլխավոր խմբագիր Վան Բայբուրդյանի խնդրանքով, համակարգչի ծրագրավորման աշխատանքն անհատույց կատարվեց «Ազգ» թերթում, որտեղ շուրջ մեկամսյա փորձառություն կատարեց «Վրաստան» թերթի տեխնիկական աշխատակիցներից երկու երիտասարդ:

«Ազգի» օգնությունը Բեյրութի «Զարթոնքին»

«Ազգ» թերթն առաջին անգամ հնարավորություն ստացավ տեխնիկապես օգնել սփյուռքահայ մամուլին: Թերթի ծախսով վերջերս 7 օրով Բեյրութ գործուղվեց «Ազգի» համակարգչային բաժնի գլխավոր մասնագետ Արտակ Մելիքյանը: Այդ ընթացքում հայաստանցի մասնագետը «Զարթոնք» օրաթերթում ծրագրավորեց նոր գնված համակարգչային սարքավորումները եւ 4 մասնագետ պատրաստեց օրաթերթի համակարգչային բաժնում, որով այսուհետեւ պիտի կատարվեն «Զարթոնքի» հրատարակչական աշխատանքները:

Հավաքվել է անհրաժեշտ ստորագրությունների կեսը

Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Արամ Սարգսյանը հայտնեց, որ հանրաքվեի համար անհրաժեշտ 200 հազար ստորագրություններից արդեն հավաքվել է 100 հազարը: Իսկապես, հազարավոր մարդիկ դիմում են իշխանությունների փաստած հարստահարություններից, բայց կան նաեւ մեծ թվով մարդիկ, որոնք ահաբեկված են եւ չեն ստորագրում զգուշանալով ղեկավարներից: Վերջին երեւույթը իշխանությունների փաստած հարստահարությունների եւ ներկայացուցիչների վերաբերմունքի լավագույն ցուցանիշն է: Սոս օրերս, երբ շրջաններից կբերվեն ստորագրությունների նոր ցուցակները, կհայտարարվի ստորագրությունների նոր թվի մասին», ասաց Արամ Սարգսյանը: ՆՏ

Շնորհակալագիր

Երեւանի Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի «Արցախ» համույթը խորին շնորհակալություն է հայտնում Հայ Օգնության բարեգործական միության Արեւելյան վարչությանը եւ նրա տնօրեն պարոն Զավեն Գրիգորյանին՝ բանակցություններին ցուցաբերած մարդասիրական օգնության համար:

Պատմություն

Գիտական կոնֆերանս նվիրված Հայաստանին եւ մեծ տերություններին

Հունիսի 29-30-ին Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիայի պատմության ինստիտուտում տեղի ունեցավ «Հայաստանը, Թուրքիան եւ մեծ տերությունները 1918-1920 թթ.» թեմայով գիտական կոնֆերանսը: Այն շատ ներկայացուցչական էր եւ հետաքրքիր: Զեկուցումները նվիրված էին ոչ միայն 1918-1920 թթ. պատմությանը, այլ նաեւ մեր օրերի հրատապ խնդիրներին:

Զեկուցումներից մեկը նվիրված էր առաջին հանրապետության պատմության ընդհանուր խնդիրներին: Զեկուցողը հստակորեն ցույց տվեց, որ առաջին հանրապետությունը դեռ հավատում էր, թե արեւմտյան տերությունները կօգնեն Հայաստանին: Սակայն հանրապետությունը, ոչ մի օգնություն չստանալով, արդեն մոտենում էր կործանման եզրին: Եվ միայն խորհրդային իշխանության հաստատումը փրկեց հայ ժողովրդին ֆիզիկական բնաջնջումից:

«Հայկական հարցը եւ Ֆրանսիան 1918-1921 թթ.» թեմային էր նվիրված Ռուբեն Սահակյանի զեկուցումը: Հեղինակը նոր փաստեր բացահայտեց այդ թեմայի շուրջ եւ կարծիք հայտնեց, որ Ֆրանսիան առաջինը հանդես եկավ Սեւրի պայմանագիրը վերանայելու առաջարկությամբ:

Շատ հետաքրքիր էր ծանոթանալ «Անգլիական քաղաքականությունը Լեռնային Ղարաբաղում 1918-1919 թթ.» հարցերին նվիրված նոր փաստերի հետ (զեկուցող՝ Վարդգես Միքայելյան):

Մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց Կ. Հարությունյանի «Հայկական բանակը եւ մեծ տերությունները 1918-1920 թթ.» զեկուցումը: Նրա ելույթի մեջ խոսքը գնում էր մեր ազգային բանակի կառուցվածքի մասին: Հեղինակի կարծիքով, ազգային բանակը կազմված էր յոթ զորամասերից՝ 16 հազար 696 մարդ: Դա կանոնավոր բանակ էր: Տվյալներ հրապարակվեցին նաեւ բանակի գործունեության այլ ասպեկտների մասին: Այսպես, օրինակ, յոթ նավերից բաղկացած Սեւանա լճի նավատորմն ամբողջությամբ անգործության էր մատնված: Ֆրանսիայում գտնված եւ Բաթումի վրայով Հայաստան հասցված օդանավերն անսարքությունների պատճառով նույնպես գրեթե չէին օգտագործվում: Հայկական բանակը հիմնականում զինված էր անգլիական եւ ֆրանսիական զենքով: Բանակի հրամանատարական կազմը համալրվում էր հիմնականում ռուսական բանակի ազգությամբ հայ նախկին զինվորներով: Ծառայության ժամկետը երեք տարի էր, զորակոչվում էին 18 տարին բոլորած երիտասարդները: Ազգային բանակում ծառայում էին միայն հայերը, իսկ ազգային փոքրամասնությունները կազմում էին իրենց ջոկատները: Հեղինակը հաստատեց, որ տարածում գտած 40 հազարը ընդհանուր թիվ է, որն ընդգրկում է ոչ կանոնավոր բանակի ջոկատները, միլիցիայի (5 հազար) եւ այլն:

Հետաքրքիր թեմայի էր նվիրված Ի. Ավետիսյանի «Կովկասյան տան կոնֆեդերացիայի եւ համագործակցության նկրտումների հարցի շուրջ (պատմական ուրվագիծ)» զեկուցումը:

Այն միակն էր, որի մեջ խոսքը գնում էր 1918-1920 թթ. կոնֆեդերացիայի եւ «Կովկասյան տան» մասին: Զեկուցողը զուգահեռներ անցկացրեց Հյուսիսային Կովկասի ներկա կազմակերպությունների միջեւ «Լեռնային ժողովուրդների կոնֆեդերացիա» եւ «Կովկասյան տուն»:

Ռ. Գ.

Արձագանք

Տեղին եւ արդար դիտողություն

Փարիզի մեր պաշտոնակից «Յառաջ» օրաթերթի խմբագիր Արփիկ Միսաքյանը թերթի հունիսի 16-ի համարում «Ասացանք, կարդացինք, անցանք» վերնագրի տակ անդրադարձել է վերջերս Դեսինի (Ֆրանսիա) Հայ մշակույթի տան կողմից հրատարակված եւ Անրի Սիրանյանի հեղինակած «Dictionnaire des principaux auteurs arméniens» («Հայ կարեւոր գրողների բառարան») հատորին, որին գնահատականով անդրադարձել էր մեր թերթը, հունիսի 1-ի համարում:

«Պիտի չծանրանանք ծանրամասնօրէն, սպառիչ (exhaustive) կերպով ամբողջ բովանդակութեան վրայ, գրում է խմբագիրը, ուր սխալներ, թերիներ, վրիպակներ, անճշտելի անճշտութիւններ կը վխտան»: Այնուամենայնիվ, բերում է վրիպակների մի ամբողջ շարք գրքից, որի նման հրատարակությունները համարում է «վտանգաւոր», քանի որ, բացատրում է, նման գրքերը կարող են «հայերէնի եւ հայ գրականութեան անծանօթ անձերու ալ» իբրեւ տեղեկատու աղբյուր ծառայել:

Գրքում տեղ են գտել բազմաթիվ սխալներ: Օրինակ, ինչպես նշում է «Յառաջ»-ի խմբագիրը, գրողների հակիրճ կենսագրականներում թվիցս 1993 թ. դեռեւս կենդանի են արձանագրվել Հովհաննես Շիրազը, Գառնիկ Ադդարյանը, Արամ Հայկազը, Վահրամ Մավյանը, Կարապետ Փոլատյանը, Սիրարփի Տեր-Ներսիսյանը ու ուրիշներ: Իսկ Շ. Շահնուրի «Նահանջը առանց երգի» ստեղծագործության բովանդակությունը հեղինակը ներկայացրել է որպես «հայերի մարտիրոսության տարագրության ճանապարհների վրա»: «Այլ խօսքով, գրում է Ա. Միսաքյանը, վեպի գլխաւոր հերոսները՝ Պետրոսն ու Նենեթը իրար «հանդիպած են Տեր Զօրի անապատը, ախորժի օրերուն»...

Գրքի առաջաբանը ստորագրել են Հայաստանից գիտությունների դոկտորներ Գուրգեն Հովնանն ու Հենրիկ Բախչինյանը. «քանի սփիւռքը եւ արեւմտահայութիւնը օրէ օր կորսնցուցին իրենց արժանաւորութիւնը եւ ամէն առթի (սփիւռքից) դիւրին ճամբան ընտրած են դիմելու Հայաստանին, որովհետեւ ան ալ, ինչ կը վերաբերի սփիւռքին մասնաւորը, իր գիտցածը հրամցնէ մեզի», գրում է Միսաքյանը: Վերջում, «Յառաջ»-ի խմբագիրը հետեւյալ խոսքերով դիտողություն է անում մեր թերթին, իրավամբ.

«Բայց կայ դժբախտաբար, աւելի ծանրակշիռը, որ կը վերաբերի Երեւանի մեր պաշտօնակից ՌԱԿ-ի օրգան «Ազգին»: Անոր Յունիս 1-ի թիւին մէջ լոյս տեսած է անստորագիր արձագանգ մը խորագրուած «Մեծարժէք նուէր» (excusez du peu, ինչպէս կ'ըսեն Ֆրանսացիք), ուր 42 դրուատալից տողերու մէջ կ'ըսուի ի մէջ այլոց. «Այսպիսով ֆրանսիացի ընթերցողը կարող է լայն պատկերացում կազմել հայ գրականութեան ամբողջ պատմութեան եւ նրա ականաւոր ներկայացուցիչների մասին...»:

Եղա՞ւ: Շատ մեզի հոս երկու հաւանականութիւն կայ, երկուքն ալ անհաղորդանալի: Մէկ՝ խմբագրութիւնը գիրքին կողքով եւ Հայաստանի ակադեմիականներուն յառաջաբանով գոհացած ու գրած է «բաներ մը» ու անցած: Երկու՝ գիրքը բնաւ չէ տեսած ու տեղ տուած մէկու մը գրածին, «խաթրը» չկոտրելու համար: Ծանօթ ըլլալով թերթին լուրջ եւ վստահելի խմբագրին, մեզի կը մնայ առաջինը ընդունիլ, չըսելու համար աւելին:

Վերջին խօսք մըն ալ՝ հրատարակիչին, որ մէկ ձեռով կ'ուզեր դարմանել եւ քաշել իր ձեռքը՝ հրապարակէն քաշելով հատորը, ի սէր հայ գրականութեան եւ ի յարգանս հայ գրականագէտներուն:

Ճիշտ է կոչել Ա. Միսաքյանը, իր երկու ենթադրություններն էլ ճիշտ են, միանգամայն: Մեզ մնում է ներողություն խնդրել ընթերցողներից: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԴՐԱԽՏ ՅՈԹ ԾՈՎԻՑ ԱՅՆ ԿՈՂՄ

Կամ տխուր պատկերներ Հարավ-Աֆրիկայի հայ տարագիրների կյանքից

Նրանք նստած են երկար, քրքրված բազմոցին, դատարկ, ցուրտ սենյակի մեջտեղում եւ սեւեռուն նայում են վաղուց չվառված բուխարիկին: Բայց հանկարծ սմքած, արված դեմքերի վրա կտրուկ նշմարվում են խոժոռ, զարմացած աչքեր: Եւ ինչի մասին էլ որ խոսքը լինի, ինչ կատակներ ու անեկդոտներ էլ հնչեն, այդ աչքերն անփոփոխ արտահայտում են տագնապալի շփոթվածություն:

Յոհաննեսբուրգում հիմա ձմռան եռուն շրջանն է: Ցերեկը բոլորը մտան են գալիս մուշտակներով ու բրդե բաճկոններով, սակայն գիշերադեմ ջերմաստիճանն իջնում է [illegible]ն զրո, նույնիսկ մինուս երկու: [illegible]նի որ նման զեխություն, ինչ[illegible]պին կենտրոնացված ջեռուցումն է, Հարավ-Աֆրիկյան Հանրապետությունում գոյություն չունի, տեղի բնակիչները սովորաբար դաժանորեն մրսում են: Էլեկտրական տաքացուցիչներ կարող են օգտագործել միայն շատ հարուստները, դա անհնին էլ էժան հաճույք չէ:

Ձմեռային ցուրտ գիշերներն ասես դիտավորյալ էլ ավելի են ծանրացնում այն [illegible] դրությունը, որի մեջ հայտնվել են այդ երիտասարդ երեւանցիները: Նրանց ռոմանտիկ սպասումների նավակը փշրվեց՝ զարնվելով անդրծովյան կյանքի [illegible]: Եւ որքան շատ են նրանք խրվում այժմյան դրության մեջ, այնքան նվազում են երջանիկ ապագայի հույսերը, այնքան քիչ է լուսավորվում ներգաղթի թունելի ելքը:

Նրանց պատմությունները նման են, քանի որ բոլոր եկողներն իրականում օգտվում են միեւնույն միջոցից: Երեւանում ու Մոսկվայում կան երիտասարդ մարդիկ, որոնք ցանկացողներին «համեստ» գումարով առաջարկում են կազմակերպել ՀԱՀ տեղափոխվելու գործը: Նրանք իրենց հաճախորդներին բացատրում են, որ Հարավային Աֆրիկայում սպիտակամաշկ մարդու համար դժվար չէ մասնագիտությամբ աշխատանք ճարել, իսկ աշխատավարձերն այնքան բարձր են, որ այգով ու ավազանով տուն գնելը մի քանի ամսվա գործ է: «Մենք կարող ենք, ասում են նրանք, լրացուցիչ վճարի դիմաց ձեզ համար աշխատանքի հրավեր ձեռք բերել, բայց ինչո՞ւ ավելորդ փող ծախսել: Կհասնեք տեղ եւ ինքներդ կընտրեք ինչ ձեզ սրտամոտ է»:

Կյանքի համար անհանգստանալ պետք չէ: ՀԱՀ-ում ներգաղթածներին անվճար սովորեցնում են անգլերեն: Իսկ նրանց, ովքեր ինչ-որ խնդիրների առջեւ կկանգնեն, ՀԱՀ-ի հայկական 30 հազարանոց գաղութը ուրախ կլինի ցանկացած օգնություն ցույց տալ, վստահեցնում են Երեւանի եւ Մոսկվայի գործարարները: Սրանք ափսոսում են, որ հարավաֆրիկյան հրավեր ստանալը այնքան էլ հեշտ չէ, որ դա բացառիկ թանկ բախտավորություն է, որ դրա համար հաճախորդները հարկադրված կլինեն մեծ ծախսեր կատարել: Իսկ երբ հաճախորդը, երկար սպասումներից հետո ի վերջո ստանում է անձնագիր եւ հայտնաբերելով դրանում մեկամյա, երբեմն էլ մեկշաբաթյա հրավեր՝ վրան բոլոր սեւ տառերով դաջված. «Առանց աշխատանքի իրավունքի», «բարեգործների» վրա բարձրացնում է շփոթված աչքերը, սրանք բացատրում են այդ անհասկացողներին, որ այդպիսին են խաղի կանոնները, որ այդ ամենը դատարկ ձեւականություն է:

Այսօրվա Հայաստանի բնակիչների համար, որոնք տանջվում-տառապում են կենցաղային տարրական պայմանների բացակայությունից, հարկադիր անգործությունից եւ վերահաս աղքատությունից, որոնք մ[illegible]ացող վախենում են փայտացնող, խիստ ցուրտ եւս մի ձմեռ անցկացնելուց, այդ բոլոր խոստումները թվում են որպես գմայլելի երաժշտություն: «Ամերիկան փակ է, ասում են նրանք, Ավստրալիան չի ընդունում, Եվրոպան լեփլեցուն է: Ստացվում է, որ Հարավ-Աֆրիկայից բացի տեղ չես ճարի»:

Եւ ահա վաճառվում են բնակարաններ, ավտոմեքենաներ, թանկարժեք իրեր, չէ՞ որ հարկավոր է վճարել ամերիկյան 700 դոլլար (դեռ վերջերս 500 էր, սակայն «բարեգործները» մոտ օրերս գները բարձրացրին) հրավերի, ճանապարհի, մի քիչ էլ գրպանի փող՝ սկզբի համար: Հաճախ վաճառվում է ամեն ինչ, այրվում են վերջին կամուրջները, վերադարձի ճանապարհ չկա: Համ էլ ի՞նչ ափսոսելու բան կա՝ ՀԱՀ-ում կյանքը բարեկեցիկ է: Սակայն ծանրաքաշ Իլ-62-ը չի էլ հասցնում վայրէջք կատարել Յան Սմատսի օդանավակայանում, երբ լեգենդի պայծառ փայլն սկսում է խամրել: Անմիջապես աչքի է զարնում, որ պաշտոնական իշխանությունները ուրախ չեն հրավերով ժամանածների համար: Անձնագրային հսկիչ տիկինը երկար ուսումնասիրում է հետադարձի տոմսը եւ այն գրանցելով կոմպյուտերում, խստորեն նախազգուշացնում, որ երկրում դուք կարող եք լինել այնքան ժամանակ, որքան նշված է տոմսի վրա:

Տաքսուն տրցակով դրամ տալով եւ անհայտության հետեւանքով գիշերելով թանկարժեք հյուրանոցում, ճանապարհորդներն առավոտյան գնում են քաղաքում զբոսնելու: Երբ բախտները բերի, ապա ապարտեիդից հետո Յոհաննեսբուրգի կենտրոնում վխտացող սեւամորթ ավազակները նրանց թույլ կտան առաջին օրն անցկացնել առանց արկածների:

Երեկոյան հագեցած պատուհանից բացվող տեսարանից եւ հոգնած անորոշությունից, նորեկներն սկսում են տենդագին փնտրել հայկական համայնքը: Շուտով նրանք իմանում են ցնցող նորությունը. ՀԱՀ-ում ապրում են ընդամենը 150 հայեր: Նրանց ճնշող մեծամասնությունն առաջին սերնդի տարագիրներ են, որոնք այստեղ են եկել վերջին տասնամյակում Մերձավոր Արեւելքից, Եթովպիայից, Կիպրոսից: Հիմնականում համեստ աշխատավարձով առողջ ծառայողներ են: Ի դեպ, դա էլ լավագույն դեպքում: Հնարավոր հայերից ոմանք աշխատանք չունենալու պատճառով նստած են տանը:

Այս մարդիկ ուրախությամբ կօգնեին հայրենակիցներին, սակայն գրեթե ոչ մի հնարավորություն չունեն: Նրանք նորեկներին կացարանով ապահովելու միջոցներ չունեն, գոնե սկզբի համար, չունեն գործարաններ ու ֆաբրիկաներ, որտեղ եկվորները կարողանան աշխատանք ստանալ, զանազան կարգի օգնություն ցուցաբերելու համար կապեր չկան:

Միակը, որ նրանք հիրավի կարող են անել, հարավաֆրիկյան կյանքի բոլոր կողմերի մասին հավաստի տեղեկություններ տալն է: Ներառյալ օրինականները, որոնք հատկապես կարեւոր են:

Ամենազարմանալին, այդ առիթով ասում է հայկական գաղութի ղեկավար Ռոլանդ Կարակաշյանը, որ մարդիկ ՀԱՀ են գալիս ոչ մի պատկերացում չունենալով այդ երկրի ներգաղթային օրենքների մասին: Ապշեցուցիչ է, մինչ այս հեռավոր ու թանկ ուղեւորությունն սկսելը, նրանք չեն փորձում անգամ պարզել, թե ինչի՞ վրա իրավունք ունեն հույս դնելու մեր պետությունում: Գլխում չի տեղավորվում, թե ինչպե՞ս կարելի է այդքան լուրջ ու կարեւոր գործում վստահել խարդախներին, որոնց համար գլխավորը ճիշտ ու ստով մարդուն երկրից դուրս հանելն ու նրանից դրամ կորզելն է:

– Իսկ Հարավային Աֆրիկայի օրենքները, բացատրում է պարոն Կարակաշյանը, ոչնչով նպաստավոր չեն եկվորների համար: Բանն այն է, որ տուրիստական կամ հյուրահրավերով ՀԱՀ եկած մարդուն արգելված է աշխատանքի ու մշտական բնակության համար դիմել իշխանություններին: Իսկ առանց նման թույլտվության ոչ մի ֆիրմա չի վերցնի աշխատանքի: Ավելին: Անգամ երբ որեւէ կազմակերպություն ձեզ համարում է եզակի մասնագետ եւ պատրաստ է աշխատանք տալ, իրավունք չունի նման խնդրանքով դիմելու ներգաղթի գերատեսչություն: Նման խնդրանք ստորագրած ֆիրմայի ղեկավարը ՀԱՀ-ում ենթակա է քրեական պատասխանատվության:

Առաջանում է կախարդական շրջան, որից օրինական ելք չկա, շարունակում է պարոն Կարակաշյանը: Բերված փողերն արագորեն սպառվում են, իսկ նոր վաստակ չկա: Ավարտվում է հրավերի ժամկետը, եւ քանի որ մշտական բնակության թույլտվությունն այդպես էլ չի ստացվում, եկվորն ինքնաբերաբար հայտնվում է օրենքից դուրս վիճակում, որը հղի է բազմաթիվ տհաճ հետեւանքներով:

Նշանակո՞ւմ է արդյոք դա, որ այսօր ՀԱՀ-ում աշխատելու ոչ մի հնարավորություն չկա: Ոչ, պարոն Կարակաշյանի կարծիքով, նման հնարավորություն կա: Սակայն դրա համար անհրաժեշտ է աշխատանք փնտրել մինչեւ գալը: Օրենքը պահանջում է, որ հնարավոր ներգաղթողը դիմի ՀԱՀ-ի համապատասխան դեսպանատուն եւ ներկայացնի անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերը: Եթե ունի մասնագիտություն, որի պահանջարկը կա ՀԱՀ-ում, եւ եթե գտնվի նրան աշխատանք տալու պատրաստ ֆիրմա, ապա այդ մասնագետին տրվում է համապատասխան հրավեր, եւ նա երկիր է ժամանում օրինական հիմունքներով՝ առաջին իսկ օրից ունենալով անհրաժեշտ բոլոր իրավունքները: Ի դեպ, նման տարբերակի դեպքում եկվորը ոչ մի ցենտ չի վատնի ձեւակերպումների համար:

Այդ փուլում օգտակար կարող է լինել նաեւ հայկական փոքրիկ գաղութը: Պարոն Կարակաշյանը հաղորդեց, որ գաղութը պատրաստ է աշխատանք ունենալու հարցում համագործակցել յուրաքանչյուր հայրենակցի հետ, ով գրավոր կդիմի նրան: Շատ ավելի հեշտ է բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը դնել ծրարի մեջ եւ փոստով ուղարկել ՀԱՀ՝ հայերեն կից եւ մանրամասն նամակի հետ: Յոհաննեսբուրգում ձեր փաստաթղթերը կբազմացնեն եւ կուղարկեն այն կազմակերպություններին, որոնց առնվազն դրանք կարող են հետաքրքրել: Կարիքի դեպքում կարելի է պահանջել լրացուցիչ նյութեր, ճշտել, խորհրդակցել: Հեռախոսակապը, փառք աստծո, գործում է:

Իհարկե, երաշխավորել հաջողությունը ոչ ոք չի ստանձնի, սակայն ծայրահեղ դեպքում հնարավոր ներգաղթողը ոչ միայն կխնայի դրամը, այլեւ չի ենթարկվի նվաստացուցիչ իրադրության մեջ հայտնվելու ռիսկին: «Բայց միայն ՀԱՀ-ի օրենքները չէ, որ չեն նպաստում նորեկներին: Այս երկրի քաղաքատնտեսական իրադրությունն ասես դիտավորյալ վանում է հնարավոր ներգաղթողին:

Վերջին երեք տարիներին ՀԱՀ-ում ապարտեիդի համակարգն ու ռասայական խտրականությունը պաշտպանող բոլոր օրենքները վերացված են: Այսօր 5 միլիոն սպիտակներ այս երկրում ունեն այն նույն իրավունքները, ինչ 25 միլիոն սեւամորթ աֆրիկացիները: Ճիշտ է, իշխանությունն այսօր անվանապես հիմնականում հարավաֆրիկացիներից բաղկացած Ազգայնական կուսակցության ձեռքում է, սակայն արդեն նշանակված է ազատ ընտրությունների օրը (եկող տարվա ապրիլի վերջին), որի ընթացքում կընտրվի երկրի նոր ղեկավարություն: Այստեղի քաղաքական մեկնաբանները կասկած չունեն, որ հաղթող կդառնա Աֆրիկյան ազգային կոնգրեսը (ԱԱԿ), իսկ դրա ղեկավար Նելսոն Մանդելան կզբաղեցնի նախագահի պաշտոնը:

Բայց սխալվում են նրանք, ովքեր կարծում են, թե սպիտակները դեռեւս մեկ ամբողջ տարի կարող են առանց հաշվի առնելու պահպանել իշխանությունը: Գործնականում այսօր արդեն ոչ իշխանությունը, ոչ առանձին նախարարություններ ու գերատեսչություններ որեւէ ծրագրային որոշում չեն կայացնում առանց ԱԱԿ-ի համապատասխան բաժանմունքների:

Հեշտ է պատկերացնել, թե ինչպես են վերաբերվում ներգաղթին նրանք, ովքեր ներկայացնում են սեւամորթ մեծամասնության կարծիքը, երբ հաշվի առնենք, օրինակ, որ երկրում այժմյան դրությամբ գրեթե 7 միլիոնանոց գործազրկություն կա: Ներգաղթողին տրամադրված աշխատանքային յուրաքանչյուր տեղ նրանց տեսանկյունով խլված է երկրի բուն բնակչից: Պարզ է, որ սպիտակ պաշտոնյաները նախապես ձգտում են իրենց գործողություններով չզրգռել ապագա ղեկավարությանը: Պատահական չէ, որ ներքին գործոց նախարար Դանի Շլյուտերը խորհրդարանում վերջերս հայտարարեց, թե կառավարությունը խիստ միջոցներ է կիրառում նախկին Խ. Միությունից ու ՉԺՀ-ից ներգաղթողների հոսքը սահմանափակելու համար:

Ի դեպ, աշխատանքի տեղավորման բյուրոյի տվյալները խոսում են այն մասին, որ շատ ընկերություններ սկսել են լրջորեն մտածել իրենց կադրային քաղաքականության մասին: Խոշոր քաղաքական փոփոխությունների շեմին նրանք սկսում են տենդորեն ուղղել ռասայական կազմի «շեղումները»: Արդյունքում նրանք հաճախ նախընտրում են պահպանել թափուր տեղը, քան լրացնել սպիտակ ներգաղթողներով:

Յոհաննեսբուրգի, Քեյպթաունի, ՀԱՀ-ի այլ քաղաքների կենտրոններում աշխատանք ու միջոցներ որոնելով, այսօր թրեւ են գալիս ռուսներ ու բուլղարներ, հարավսլավացիներ ու ռումիններ, հրեաներ ու Հարավ-Արեւելյան Ասիայից եկածներ: Որը բանտ է ընկել, որը դեսպանատների դռներն է մաշում, որը այստեղ-այնտեղ ծանոթ-բարեկամների վզից է կախվել մի կերպ գոյությունը քարշ տալու համար, քանի որ ոչ դրամ ունի, ոչ հույս, ոչ ապագա: Նորագաղթ հայերը դեռեւս առաջին հարվածից ցնցված են, դրախտի ճանապարհը խիստ փշոտ է, դրախտն էլ դրախտ դուրս չեկավ...

ԶՈՀՐԱՊ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ
«Տրուդ» թերթի թղթակից,
Յոհաննեսբուրգ
Հատուկ «Ազգի» համար

BBC-ն արտագաղթող հայերի մասին

Երեկ բրիտանական BBC ռադիոկայանի անգլիական բաժնից շուրջ 10 րոպենոց ռեպորտաժ տրվեց Հայաստանից արտագաղթող հայերի մասին: Արեւմտյան Եվրոպայում, հատկապես Գերմանիայում ներգաղթողների ու փախստականների հարցի սրությունը ներկայացնելուց հետո, ռադիոկայանի թղթակիցը հենց ռումինա-գերմանական սահմանագլխի վրա զրույցի «բռնվեց» մի խումբ հայերի հետ: Հատկանշական էր մանավանդ վերջիններից մեկի՝ գյումրեցի երգիչ մի երիտասարդի «խոստովանությունը»: Անվարժ անգլերենով նա ասաց. «Ոչ սնունդ ունենք, ոչ աշխատանք, ոչ տուն, ոչ ապահովություն, ոչ էլեկտրականություն, ոչ ջուր: Ի՞նչ կարող եմ անել: Եկել եմ այստեղ, Գերմանիայում աշխատանք գտնելու: Ոչ, չեմ մնա այդ երկրում, բայց ուզում եմ միաժամանակ աշխատել, ընտանիքս պահել»: Թղթակիցը խոսեց նաեւ ռումինացի այն «գիդին», որ երիտասարդին եւ մյուսներին անցկացնելու էր կամրջից «մյուս» կողմ՝ անձ գլուխ 400 մարկ Արեւելյան Գերմանիա եւ 600 մարկ՝ Արեւմտյան Գերմանիա անցկացնելու համար: Ռեպորտաժը վերջ գտավ գյումրեցի երիտասարդի սրտառուչ երգի հնչյունների տակ՝ «Հայրենիքես հեռացել եմ, գարուն չկա հայի համար»...

«ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ-90» ՓԱՌԱՏՈՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահ
Արամ Խաչատրյան-90 փառատոն
Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ
Հովանավոր
Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն

Համերգը կսկսվի Կոստանտին Պետրոսյանի «Հանդիսավոր կոչնակներով»՝ նվիրված Արամ Խաչատրյանի 90-ամյա հոբելյանին:

Արամ Խաչատրյանի երկերից կկատարվի Բորիս Լավրենյովի «Լերմոնտով» դրամայի համար գրված երաժշտությունը (Նախանվագ - Մազուրկա - Վալս-Միջնանվագ եւ Ֆինալ), ինչպես եւ բասի եւ նվագախմբի համար գրված «Բալլադ հայրենիքի մասին» ստեղծագործությունը (խոսք՝ Աշոտ Գառնակերյանի): Հազվադեպ հնչող գործը կկատարի Արմեն Կարապետյանը:

Համերգի երկրորդ բաժնում կհնչի Սերգեյ Ռախմանինովի «Սիմֆոնիկ պարերը»: Դա ռուս մեծ կոմպոզիտորի վերջին, թերեւս ամենաողբերգական ստեղծագործությունն է, նրա «կարապի երգը»: Եռամաս մեծակերտ ցիկլի երաժշտության մեջ լսելի են թե՛ հուսալքման մոտիվները, թե՛ հայրենիքից կտրված կոմպոզիտորի մռայլ կանխազգացումներ...

Համերգի դիրիժորն է Գեւորգ Մուրադյանը:

Սկիզբը՝ ժ. 17.30-ին
«Արամ Խաչատրյան-90» փառատոնի տեղեկատվական կենտրոն

ՀՖՆ 02.07

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ
Դիրիժոր
Գեւորգ Մուրադյան
Մենակատար
Արմեն Կարապետյան

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղերում, 11.00-18.00:

digitised by A.R.A.R.@

ԿՈՎԿԱՍ. ԱՐՅՈՒՆԱԾՈՐ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐ

ԽՍՀՄ փլուզման հետեւանքով բազմազգ պետության բոլոր ժողովուրդները դեմ են առել զերբարդ խնդիրների

1993 թ. փետրվարի 19-ին Դաշնակցային Ռուսաստանի Գերագույն խորհուրդն ընդունեց պետական սահմանի մասին օրենքը: Այդ փաստաթղթում ասվում է. «Դաշնակցային Ռուսաստանն իր պետական սահմանի հաստատման եւ փոփոխության ժամանակ առաջնորդվում է իր միջազգային անվտանգության ապահովման, օտարերկրյա պետությունների հետ փոխշահավետ համագործակցության, պետությունների ինքնիշխանության ու տարածքային ամբողջականության փոխադարձ հարգանքի եւ պետական սահմանի անխախտելիության սկզբունքներով»: Օրենքի համաձայն, սահմանապահ եւ հակաօդային պաշտպանության զորքերը, ինչպես նաեւ ռազմածովային նավատորմը անհրաժեշտության դեպքում իրավունք ունեն զենք օգտագործել: Գերագույն խորհուրդը նաեւ հանձնարարել է Ռուսաստանի կառավարությանն ակտիվացնել բանակցությունները ԽՍՀՄ նախկին հանրապետությունների կառավարությունների հետ՝ Դաշնակցային Ռուսաստանի պետական սահմանի պայմանագրավորման եւ սահմանազատման, ինչպես նաեւ նրա ռեժիմի մասին պայմանագրեր կնքելու վերաբերյալ:

I. Ռուս-ադրբեջանական սահման. Լեզգիների հարցը առկախ

Այս սահմանագծի երկու կողմերում ապրում են լեզգիները եւ ավարները: «Սադվալ» ժողովրդական շարժման տվյալներով, Ադրբեջանում բնակվում է 800 հազար լեզգի, Դաղստանում՝ 300 հազար:

Արդեն երրորդ տարին է, ինչ Ադրբեջանի հետ Ռուսաստանի սահմանի այս հատվածում բոցավառվում է նաեւ լեզգիական հակամարտությունը: Լեզգիները պահանջում են, որ Ռուսաստանի կամ Ադրբեջանի կազմում ստեղծվի լեզգիական միացյալ պետություն: Այս որոշումը կենսագործելու համար լեզգիները պատրաստ են պայքարել, օգտագործելով բոլոր միջոցները, ներառյալ նաեւ զենքը:

Ռուսաստանի դիրքորոշումն այս հարցում կարելի է անվանել սպասողական: Լեզգիների առաջին հզոր շարժումը հանդարտվեց Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի կողմից «Լեռներ» ծրագիրն ընդունելուց հետո, որը նախատեսում էր տնտեսական բարեփոխումներ իրականացնել Դաղստանի լեզգիական շրջաններում: Լեզգիների հերթական հուզումների ժամանակ (1993 թ. փետրվար) կառավարական պատվիրակությամբ Դաղստան ժամանեց Սերգեյ Շախրայը, որի հայտարարությունը մի քիչ մեղմացրեց կրակը: Նա ասաց, որ Ռուսաստանը Դաղստանի լեզգիների վիճակի բարելավման հետ մեկտեղ որոշում է ընդունել չամրացնել սահմանի այս հատվածը, մինչեւ որ չգտնվի լեզգիական խնդրի քաղաքական լուծումը: Այստեղ հարկ է նշել, որ լեզգիների հետ միասին հանդես են գալիս նաեւ Ադրբեջանում ապրող ավարները, որոնց ընդհանուր թիվը հասնում է 500 հազարի (ըստ «Սադվալ» ժողովրդական շարժման տվյալների):

Շախրայն ուղղակի հայտարարեց. «Ռուսաստանը չունի տարածքային պահանջներ Ադրբեջանից», դրանով իսկ հասկացնել տալով, որ Ռուսաստանն անտեսում է Ադրբեջանի լեզգիների խնդիրը: Ադրբեջանն ինքը նույնպես մերժում է լեզգիական խնդրի որեւէ գոյությունը: Սակայն որպեսզի Ադրբեջանի ղեկավարությանը «խուլ» չանվանեն, նա վերսկսել է լեզգիների համար ռադիոհաղորդումները, որոնք ընդհատվել են դեռ 50-ականների սկզբին:

Այս եւ նման փաստերի վերլուծությունը վկայում է այն մասին, որ լեզգիական հակամարտությունը ամեն անգամ բռնկվում եւ մարում է, հետեւելով Ռուսաստանի ձեռքում գտնվող դիրիժորական ձողիկի շարժմանը: Ամեն դեպքում, Շախրայի վերջին «շարժուն» արտահայտությունները խոսում են այն մասին, որ լեզգիական խնդրի լուծումը հերթական անգամ հայտնվել է փակուղում, չնայած որոշում էր ընդունվել որպես հսկիչ Ռուսաստանի դեսպանատանը նշանակել լեզգի ժողովրդի ներկայացուցչին, հարցի քաղաքական լուծման գործում շահագրգիռ կողմերի գործողությունները համաձայնեցնելու համար:

II. Ռուս-վրացական սահման. Հարափոփոխ հրդեհներ

Վրաստանի հետ Դաշնակցային Ռուսաստանի սահմանը չափից ավելի հեղեղված է թեժ կետերով: Այդ սահմանի որոշակի մասն անցնում է Մեծ Կովկասի լեռնաշղթայի բարձր գագաթներով: Այստեղ Ռուսաստանը չի ձեռնարկում սահմանն ամրապնդելու ուղղությամբ որեւէ գործողություն: Այլ հարց է Վրաստանի հետ Ռուսաստանի սահմանի այն հատվածը, որը բաժանում է Վրաստանը նախկին Չեչենա-Ինգուշական Ինքնավար Հանրապետության տարածքից (19,3 հազար քառակուսի կիլոմետր, բնակչությունը՝ 1 միլիոն 289,7 հազար 1990 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ): Ինչպես հայտնի է, այսօր այդ ինքնավար հանրապետությունը բաժանվել է երկու մասի. Չեչենական Հանրապետություն, որը հռչակել է իր ինքնիշխանությունը, եւ Ինգուշական Հանրապետություն Ռուսաստանի կազմում:

Այս շրջանի տարածքային բաժանման հարցը, ըստ երեւույթին, կլուծվի, հաշվի առնելով չեչենական եւ ինգուշական հոծ բնակչության սկզբունքը:

Չեչենները Հյուսիսային Կովկասի ամենամեծաթիվ ժողովուրդն են (ռուսներից հետո): Նրանք բնակվում են Չեչենա-Ինգուշիայի կենտրոնական եւ արեւելյան մասերում: Ինգուշիայի հետ սահմանի լեռնային մասն անցնում է Ֆարտանգա գետով, իսկ դաշտային մասը՝ կազակներով բնակեցված Սունժայի շրջանով:

Չեչենների մի մասը բնակվում է նաեւ Դաղստանի Խասավյուրտ շրջանում: Ինգուշները բնակվում են Չեչենա-Ինգուշիայի արեւմտյան շրջաններում, նախալեռնային եւ հովտային գոտիներում, ինչպես նաեւ գլխավոր Կովկասի լեռնաշղթայի Վրաստանին սահմանակից կիրճերում: Ինգուշների թվակազմը 340 հազար է: Նրանք բնակվում են մեջընդմեջ Չեչենա-Ինգուշիայի կազակների հետ:

Դեռ չձեւավորված Ինգուշական Հանրապետությանը (տարածքի առումով) ըստ երեւույթին բաժին կընկնի հարավում՝ Վրաստանի արեւմուտքում, Հյուսիսային Օսիայի արեւելքում եւ հյուսիս-արեւելքում Չեչենական Հանրապետության հետ հարակից տարածքները: Օս-ինգուշական հակամարտությունը խաղաղեցվեց Ռուսաստանի ղեկավարության կողմից ընդունված արտակարգ միջոցների հաշվին. մտցվեց արտակարգ դրություն: Ինգուշները պահանջում են Հյուսիսային Օսիայի մայրաքաղաքի Պրիգորոդնի շրջանը: Երկու կողմերի մի շարք հանդիպումներ շոշափելի արդյունք չեն տվել դեռեւս: Այդ շրջանում իրավիճակի հերթական սրման ժամանակ Կիսլովոդսկում տեղի է ունեցել բանակցությունների հերթական փուլը (19 փետրվար), որի ժամանակ կողմերը նույնիսկ չեն քննարկել այդ հարցը: Հյուսիսային Օսիայի պահանջով բանակցությունները կշարունակվեն այն բանից հետո, երբ Վլադիկավկազը եւ քաղաքի Պրիգորոդնի շրջանը կհանվեն Ինգուշիայի նախագահի ընտրություններին մասնակցող ընտրատարածքների ցուցակից: Իր հերթին, ինգուշական կողմը զանգվածային լրատվության մի շարք միջոցներով հասկացրել է, որ «եթե չանցնի Վլադիկավկազում եւ Պրիգորոդնի շրջանում ընտրատարածքներ կազմակերպելու առաջարկությունը, ապա Ինգուշիան մտադիր է դուրս գալ Ռուսաստանի կազմից եւ Չեչնիայի հետ միասին ստեղծել միասնական Վայնախական Հանրապետություն»:

Ինչպես հայտնի է, Ինգուշիայի նախագահ ընտրվեց Ռուսլան Աուշեւը:

Չնայած Չեչնիայի նախագահ Ջ. Դուդաեւը դիմել է ինգուշ ժողովրդին «միասնության եւ եղբայրության» կոչերով, նա հետապնդում էր միայն մեկ նպատակ. պահպանել նախկին Չեչենա-Ինգուշիայի տարածքային ամբողջականությունը Չեչնիայի հովանու տակ:

Ինգուշիայի նորընտիր նախագահ Ռուսլան Աուշեւը հայտարարեց, թե Ինգուշիան մնում է Դաշնակցային Ռուսաստանի կազմի մեջ: Հանրապետության նոր իշխանություններն ընդունեցին ազգային անվտանգության հիմնադրույթները, որի համաձայն «Ինգուշական Հանրապետության ազգային անվտանգության հիմնական սուբյեկտ է պետությունը, որն օրենսդրական եւ դատական իշխանությունների մարմինների միջոցով ապահովում է յուրաքանչյուր քաղաքացու անվտանգությունը հանրապետության տարածքում, ինչպես նաեւ, հաշվի առնելով միջազգային իրավունքի նորմերը, հանրապետությունից դուրս»:

Հարավային Օսիա

Հարավ-օսական հակամարտությունը ծագել է 1989 թ. այն բանից հետո, երբ Հարավային Օսիայի մարզխորհուրդը որոշում ընդունեց Վրաստանի կազմից դուրս գալու եւ Հյուսիսային Օսիայի հետ միասին Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնելու վերաբերյալ: Միառժամանակ անց Հարավային Օսիայում սկսվեցին մարտական գործողությունները, բազմաթիվ մարդիկ զոհվեցին:

Մարզին հասցվել է շուրջ 43 միլիարդ ռուբլու վնաս: Ռուսաստանի, Վրաստանի եւ Հյուսիսային Օսիայի խաղաղարար ուժերը հակամարտության գոտի մտցնելուց հետո իրավիճակը մեղմացավ: Սակայն չհաջողվեց ամբողջությամբ հաղթահարել հակամարտությունը: Հարավային Օսիայի ղեկավարության կարծիքով, խաղաղարար ուժերը խաղաղության եւ կայունության միակ երաշխիքն են:

1992 թ. ամռանը հակամարտության գոտի մտցված խաղաղարար ուժերը մնում են այնտեղ մինչեւ այսօր, չնայած պայմանավորվածության համաձայն, սահմանված էր 6 ամիս ժամկետ: 1993 թ. մարտի 6-ին Հյուսիսային Օսիան որպես Ռուսաստանի սուբյեկտ պաշտոնապես ճանաչեց Հարավային Օսիայի անկախությունը: Իսկ որոշ ժամանակ անց Հյուսիսային եւ Հարավային Օսիայի խորհրդարաններն ընդունեցին տնտեսական ինտեգրացման մասին որոշում: Այդ առիթով Ռուսաստանի եւ Վրաստանի հակազդեցությունը մեղմ ասած սուր էր: Վրաստանը միանգամից հայտարարեց, որ ընդունած փաստաթղթերը չունեն իրավական ուժ: Իսկ Ռուսաստանը հիմնականում շարունակում է զբաղվել հակամարտության կարգավորմամբ, այս անգամ օս-ինգուշական: Այսպիսով, Ռուսաստանն իր պետական սահմանի հարավ-օսական հատվածում էլ չի կարող ամրապնդել Վրաստանի հետ սահմանը, քանի դեռ լուծված չէ Հարավային Օսիայի խնդիրը:

Աբխազիա

Շատ բարդ վիճակ է ստեղծվել վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում գտնվող վրաց-ռուսաստանյան սահմանում: Դեռ 1992 թ. աշնանը ծագած հակամարտությունը վերջերս էլ ավելի դաժան բնույթ է կրում, բազմաթիվ զրկանքներ պատճառելով Աբխազիայի ավելի քան 14 ազգությունների բնակիչներին: Կան բազմաթիվ փախստականներ, զոհեր եւ վիրավորներ: Դա, այսպես կոչված, մի քանի ամիսների «դիրքային» մարտերի արդյունքն է: Ըստ էության, Աբխազիան բաժանված է ազդեցության ոլորտների, երկու կողմերից յուրաքանչյուրը ձգտում է ընդլայնել իր ազդեցության սահմանները:

Ռուսաստանի վերաբերմունքն այդ հակամարտության նկատմամբ շատ յուրահատուկ է: Այսպես օրինակ, նա դեռ չի ցանկանում դուրս հանել իր զինված ստորաբաժանումներն այդ գոտուց, պատճառաբանելով, թե նրանք չեզոքություն են պահպանում: Ռուսաստանի ազգային շահերը սահմանի այս հատվածում չափազանց կարեւոր են եւ նա փորձում է բոլոր միջոցներով պահպանել դրանք: Տվյալ դեպքում Ռուսաստանի համար կարեւոր է ոչ թե 95 հազար աբխազների ճակատագիրը, այլ Աբխազիայի ռազմավարական դիրքը, եւ ի տարբերություն վրաց-հարավօսական հակամարտության, այստեղ Ռուսաստանը բանակցություններ է վարում աբխազական կողմի հետ տնտեսական, ռազմական հարցերի շուրջ: Այդ ամենն արվում է Աբխազիայի տարածքում ռազմական ներկայությունը պահպանելու համար, ինչի դեմ միշտ հանդես է գալիս Վրաստանը: Վերջինս իր հերթին փորձում է հրահրել ազգամիջյան ընդհարումներն արդեն իր սահմանին հարակից Ռուսաստանի տարածքներում, Կաբարդինո-Բալկարիայում եւ Կարաչաեւո-Չերքեզիայում: Այդ մասին դեռ 1993 թ. փետրվարի 22-ին հայտարարեց Աբխազիայի խորհրդարանի պատգամավորներից մեկը Դաշնակցային Ռուսաստանի եւ ազգությունների գործերով պետական կոմիտեի կողմից կազմակերպված լսումների ժամանակ: «Վրաստանն անում է ամեն հնարավորը Հյուսիսային Կովկասում իրավիճակն ապակայունացնելու համար, հրահրելով ինգուշներին օսերի դեմ (օս-ինգուշական հակամարտություն) եւ միմյանց դեմ գրգռելով Կաբարդինո-Բալկարիայի եւ Կարաչաեւո-Չերքեզիայի ժողովուրդներին», նշեց նա ավելացնելով, որ «աբխազները, ինչպես եւ Հյուսիսային Կովկասի բոլոր ժողովուրդները, կողմնորոշված են դեպի Ռուսաստանը»:

Աջարիա

Ռուսաստանի հարաբերությունները Վրաստանի հետ լարված են նաեւ այն պատճառով, որ Ռուսաստանն անմիջապես բանակցություններ է վարում նաեւ Աջարիայի հետ:

Ինչպես հայտարարեց Աջարիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Ասլան Աբաշիձեն, այդ բանակցությունների արդյունքում պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել մեքենաշինության, նավաշինության եւ սննդի արդյունաբերության ոլորտներում տնտեսական կապերի վերականգնման, ինչպես նաեւ օդային եւ տրանսպորտի այլ տեսակների զարգացման մասին: Այդ բանակցությունների ընթացքում Ռուսաստանը խոստացել է ապահովել Աջարիայի բնակչությանը սննդամթերքով, դեղորայքով եւ վառելիքով:

Այս երկու հանգամանքներն ուղղակիորեն կապված են Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովի 1993 թ. փետրվարի 25-ի հայտարարության հետ, թե «Ռուսաստանն ունի ռազմավարական շահեր եւ Աբխազիայում, եւ Աջարիայում», ինչն առաջացրեց Վրաստանի խիստ դժգոհությունը:

Ռուսաստանը ցանկանում է պահպանել ստատուս քվոն

Այնուամենայնիվ, թեեւ Ռուսաստանն ընդունել է պետական սահմանի մասին օրենքը եւ այդ ուղղությամբ մի շարք քայլեր ձեռնարկել, սակայն ինչ վերաբերում է սահմանի հյուսիսկովկասյան հատվածին, նա ձգտում է պահպանել *ստատուս քվոն*, այսինքն առաջնավիճակը: Եւ ահա թե ինչ պատճառներով.

1. Հյուսիս-կովկասյան սահմանի մեծ մասն անցնում է Մեծ Կովկասի լեռնաշղթայով, ինչն արդեն լուրջ խնդիրներ է առաջ քաշում կապված սահմանապահ զորքերի հատուկ ստորաբաժանումների ստեղծման հետ եւ պահանջում մեծ ծախսեր:

2. Ռուսաստանն Անդրկովկասի հանրապետությունների հետ կապող հաղորդակցության ուղիները հիմնականում անցնում են ազգամիջյան հակամարտության տարածքներով: Այսպես, Դերբենտ քաղաքով են անցնում Ադրբեջանի երկաթուղային գիծը, ջրատարն ու գազատարը: Իսկ այստեղ, ինչպես արդեն նշել ենք, դեռ լուծված չեն լեզգիների եւ ավարների հիմնահարցը:

Ռուսաստանի սահմանը Վրաստանի հետ շատ ավելի բարդ է: Այստեղ առկա է ազգամիջյան հակամարտության երկու կետ: Առաջինը Հարավային Օսիան է, որը գտնվում է Կովկասյան լեռների կենտրոնում, եւ որի տարածքով է անցնում Ռուսաստանն Անդրկովկասի հետ կապող ռազմավարական ճանապարհը: Ռուսաստանի հսկողության տակ է գտնվում նաեւ այս հակամարտությունը:

Հատուկ նշանակություն ունի վրաց-աբխազական հակամարտությունը, որի հետ կապված են Ռուսաստանի հեռու գնացող նպատակները: Ըստ էության, այդ հակամարտությունը Վրաստանում Ռուսաստանի ազգային շահերի եռանկյունու կենտրոնն է, Հարավային Օսիա, Աբխազիա եւ Աջարիա, որը կլինի հավանաբար ապագա «թեժ կետը»: Ռուսաստանի ղեկավարության ուղղակի բանակցություններն այդ սուբյեկտներից յուրաքանչյուրի հետ վկայում են այդ մասին: Ոչ միջնորդի դերում մասնակցելով այդ հակամարտությունների «կարգավորմանը», Ռուսաստանն իր ձեռքում է պահում Ադրբեջանի եւ Վրաստանի հետ փոխհարաբերությունների բոլոր լծակները, եւ քաղաքական, եւ տնտեսական:

Թեեւ Հայաստանը սահմանակից չէ Ռուսաստանի հետ, սակայն հանրապետության ներքին իրավիճակն ամբողջությամբ կախված է հյուսիս-կովկասյան սահմանի վրա տեղի ունեցող իրադարձություններից, այսինքն «թեժ կետերից»:

ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Պատմագիտության թեկնածու

digitised by A.R.A.R.@

Անգլիա

ՉԵՐՉԻԼԻ ՏՈՀՄԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ԱՊՐԵԼ

Անգլիայում նորից են խոսում Ուինսթոն Չերչիլի մասին: Ոչ թե այն առասպելականի, այլ նրա թոռան՝ նրան արտաքուստ զարմանալիորեն նման: Ուինսթոն կրտսերը մասնակցում է համայնքների պալատի աշխատանքներին: Ճիշտ է, առ այսօր նա ընդամենը շարքային պատգամավոր է՝ հետին նստարանին նստած: Բրիտանական չափանիշով նա նկատելի քաղաքական կարիերա այդպես էլ չունեցավ: Արհամարհական այդպիսի վերաբերմունքը, ըստ երեւույթին, ճնշում է Չերչիլին: Ինչպես գրում է լոնդոնյան «Իվնինգ ստանդարտ» թերթը, նա վերջերս կատարեց մի անսպասելի դեմարշ:

Պահպանողականներից պահպանողական խորհրդարանականը հանկարծ ըմբոստացավ եւ հանդես եկավ հենց իր կուսակցության մշակած ծրագրի դեմ, որը նախատեսում էր փակել անշահութաբեր հանքահորերը:

Քաղաքագետի թոռը, որին ամենանվազ չափով կարելի էր կասկածել հանքափորների նկատմամբ համակրանքի մեջ, մամուլում սենսացիա առաջացրեց. արիստոկրատը պաշտպանում էր հանքափորների շահերը: Այդ ուշադրությունն այնքան հաճելի էր, որ Ուինսթոն Չերչիլը ցանկացավ, ըստ երեւույթին, նոր զգացումներ: Վերջերս նա հանուրեն հայտարարեց. «Անհրաժեշտ է կանգնեցնել գաղթականների անզուսպ հոսքը դեպի մեր երկիրը, հատկապես Հնդկաստանից»: Իհարկե, Չերչիլը հայտնագործություն չարեց: Նա միայն բարձրաձայն արտահայտեց այն, ինչը զբաղեցնում է կառավարական աշխատասենյակների պաշտոնյաների ուղեղները, որոնք մտահոգված են դեպի բրիտանական կղզիները օտարերկրյա գալուստի չափագծով եւ ամեն կերպ ձգտում են այն սահմանափակել:

Չերչիլի դեմարշն անհաջող եղավ: Ժողովրդավարական շրջանները նրան մեղադրեցին ռասիզմի մեջ: Դժգոհ էին նաեւ պահպանողական կուսակցության շարքերում:

Եւ ահա այստեղ Ուինսթոն-կրտսերը հարձակվեց պառլամենտում այսօր իշխող բարքերի վրա. «Ափսոսում եմ, որ նրանց ճանապարհին, ովքեր ցանկանում են այնտեղ ստանալ իրենց կարծիքը, արգելք է կանգնեցված: Այժմ հատկապես գնահատվում են համայնքների պալատի այն անդամները, որոնք նախընտրում են լռել»: Նա նկատի ուներ, իհարկե, կուսակցական կարգապահությունը, որը Վեսթմինսթերում սահմանափակվում է «մտրակներ» պահպանողականների խմբակցության կազմակերպիչների կողմից:

Սակայն 53-ամյա քաղաքագետը իրեն թույլ է տալիս էլ ավելի լայն ընդհանրացումներ. «Այժմ իրական ղեկավարությունն է պակասում Ատլանտյան օվկիանոսի զույգ ափերում: Մենք զրկվեցինք կառավարության ղեկավարից, որը պատկերացում ունի, ինչ է անհրաժեշտ անել: ԱՄՆ-ում նախագահական պաշտոնը զբաղեցնում է մի նոր անփորձ ղեկավար: Մի՞թե սա մի հազվագյուտ հնարավորություն չէ բրիտանական քաղաքականության համար»:

Թափը մայրցամաքային է, սակայն... ոչ լուրջ: Ի դեպ, ամերիկյան թեմայի նկատմամբ Չերչիլը անտարբեր չէ: Ըստ երեւույթին, դիրքն է պարտադրում: Նրա մայրը՝ Փամելա Հարիմանը, մի ժամանակ զբաղեցնում էր Փարիզում Միացյալ Նահանգների դեսպանի պաշտոնը: Հիշենք, որ նրա պապի՝ սըր Ուինսթոնի մայրը ուներ նույնպես անդրօվկիանոսյան ծագում:

Ազգակցական կապերի պատճառով համայնքների պալատի այժմյան անդամն ստիպված էր տուժել դեռ պատանեկան տարիներին: Իտոնում՝ արտոնավորված մասնավոր դպրոցում ընկերները նրան՝ դուքս Մալբորոյի ընտանիքից ծագում ունեցողին, ծեծում էին, ասելով. «Սա քո մոր համար, իսկ սա Ուինսթոն Չերչիլի...»

Իսկ երբ նա, որպես երիտասարդ լրագրող, լուսաբանում էր Չիկագոյում տեղի ունեցող դեմոկրատական կուսակցության համագումարի աշխատանքը, նրան թռնեց մի հաղթանդամ ոստիկան եւ գլխին հարվածեց ռետինե մահակով այն բանի համար, որ նա համարձակվել էր պնդել, թե ինքը հենց Ուինսթոն Չերչիլն է: Ոստիկանի կարծիքով, դա սրբապղծություն էր:

Իսկ պապը նրան շատ էր սիրում: Իր բոլոր նստավայրերից նա նախընտրում էր իր կալվածքը Լոնդոնից ոչ հեռու, ուր նա հաճույքով զբաղվում էր թոռան հետ: Նրան դուրս նամակներ էր գրում, արձակուրդներին հրավիրում իր մոտ:

«Մենք միասին գնում էինք լճակ եւ կերակրում սեւ կարապներին», «Իվնինգ ստանդարտի» թղթակցի հետ զրույցում հիշում է Չերչիլ-կրտսերը: Նա առանձնապես լավ էր վերաբերվում խոզերին: Մոտենում էր նրանց վրա, քորում մեջքերը: Ես բավականին երջանիկ ժամեր անցկացրի, օգնելով խոհանոցի պատը շարելուն: Այն ժամանակ ես վեց տարեկան էի, եւ երբ որեւէ մեկն ինձ հարցներ, թե ինչով է զբաղվում պապս, ես կպատասխանեի՝ նա որմնադիր է, իսկ ես՝ նրա օգնականը»:

Թոռը մի անգամ ասաց. «Պապս պաշտպանում էր ոչ միայն պահպանողական կուսակցությանը, այլ նաեւ բոլոր բրիտանացիներին»: Այդ մտքով նա, ըստ երեւույթին, ոգեւորվեց, երբ բողոքի ցույց կազմակերպեց կուսակցության գործընկերների գործունեության դեմ:

Էհ, դժվար է լինել մեծ մարդու հետնորդ:

«Իվնինգ ստանդարտ», հունիս 1993

Լուրերի Հոսք

Ընդդիմությունը պահանջում է Կոզիրեւի հրաժարականը

Ռուսաստանի 51 պատգամավորներ բաց նամակ են հղել նախագահ Բորիս Ելցինին, առաջարկելով պաշտոնանկ անել արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւին: Փաստաթղթում ընդգծվում է, որ եթե Ելցինը չհամաձայնի այդ առաջարկությանը, ապա «Կոզիրեւի եւ Ձեր ստորագրած միջազգային պայմանագրերն ավելի ու ավելի դժվար կլինի վավերացնել»: Նամակի հեղինակները նշում են «Լատվիայի եւ Էստոնիայի նկատմամբ Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականության լիակատար ձախողումը, Հարավսլավիայի հակամարտության մեջ ԱԳՆ կարծեցյալ հաշտվողականությունը», ինչպես նաեւ բացասաբար են գնահատում «Իրաքի նկատմամբ ԱՄՆ-ի վարչակազմի հրթիռային ձեռնարկումը պաշտպանող» ԱԳՆ հայտարարությունը: Նամակի հեղինակներն այն հետեւությունն են անում, որ արտգործնախարարության քաղաքականությունը «հիմնավորված չէ, անհետեւողական է եւ հակաժողովրդական»: Նամակն ստորագրողների թվում են «Ռուսաստանյան միասնություն» ընդդիմադիր դաշինքի ղեկավարներ Նիկոլայ Պավլովը, Գենադի Սայենկոն, Միխայիլ Չելնոկովը:

ԻԹ

Յոթնյակը կօժանդակի Ելցինի բարեփոխումներին

«Քլինթոնի վարչակազմն անհամբեր սպասում է Տոկիոյի գագաթաժողովին: Նախագահին հնարավորություն կընձեռվի հանդիպում ունենալ աշխարհի տնտեսապես առավել կարեւոր պետությունների ղեկավարների, ինչպես նաեւ նախագահ Ելցինի հետ»: Այս մասին բրիֆինգում հայտարարեց վարչակազմի բարձրաստիճան ներկայացուցիչ, ԱՄՆ ազգային անվտանգության խորհրդի պատասխանատու աշխատակից Ռոբերտ Ֆաուերը: Նա հայտնեց, որ նախագահներ Քլինթոնի եւ Ելցինի հանդիպումը տեղի կունենա հաջորդ ուրբաթ օրվա երկրորդ կեսին Յոթնյակի ղեկավարների պաշտոնական նիստերի ավարտից հետո: Ռուսաստանին աջակցելու համար նախագահ Քլինթոնի առաջարկած 4 միլիարդ դոլլարանոց սեփականաշնորհման հիմնադրամի առնչությամբ Ֆաուերն ասաց, որ Վանկուվերում ս. թ. ապրիլին Քլինթոնի այդ գաղափարի առաջադրման պահից ի վեր անցկացվել են մի շարք օգտակար քննարկումներ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ռուսաստանի եւ ՆԱՏՕ-ի գործակցության ծրագիր

Եվրոպայում ՆԱՏՕ-ի միացյալ զինված ուժերի հրամանատարությունը հայտարարել է Ռուսաստանի հետ ռազմական բնագավառի համագործակցության ծրագրի հաստատման մասին: Ինչպես նշվում է Բրյուսելում տարածված հայտարարության մեջ, ծրագիրը մշակվել է այս տարվա ձմռանը Մոսկվայում ՆԱՏՕ-ի միացյալ զինված ուժերի գերագույն գլխավոր հրամանատար Ջոն Շալիկաշվիլու եւ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովի բանակցությունների հիման վրա: Ծրագրով նախատեսվում է, որ Ռուսաստանի զինված ուժերի ներկայացուցիչները դասախոսություններ կկարդան Գերմանիայի Օբերամերգաու քաղաքում գտնվող ՆԱՏՕ-ի դպրոցում, իսկ ՆԱՏՕ-ի սպաները՝ Ռուսաստանի ռազմական ակադեմիաներում: Ռուսաստանցի ունկնդիրներ կգործուղվեն ՆԱՏՕ-ի դպրոց, որտեղ կմասնակցեն խաղաղության եւ շրջակա միջավայրի պահպանմանը նվիրված դասընթացներին: Ռուսաստանի զինվորական ներկայացուցիչները կմասնակցեն հաշտարար գործունեության եւ քաղաքացիական ու զինվորական կառույցների գործակցության խնդիրներին նվիրված խորհրդաժողովներին: Այդ ծրագրի մշակումը հայտարարության մեջ կարեւոր քայլ է համարվում ՆԱՏՕ-ի եւ Ռուսաստանի զինված ուժերի կապերի ընդլայնման ճանապարհին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ֆինանսներ

Իրե՞նց են հուսադրում, թե Ռուսաստանին

Ռուսաստանի տնտեսության մեջ նկատվում են բաղձալի բարեփոխման նշաններ, այս կարծիքն է արտահայտում ԱՄՆ գործարար շրջանների «Ուոլ սթրիթ ջորնըլ» թերթը, վկայակոչելով ինչպես ռուսաստանցի, այնպես էլ արեւմտյան փորձագետների: «Դժվարությունները դեռ բնավ չեն հաղթահարված, նշում է թերթը, սակայն արժեզրկմանը, արտադրության մակարդակին եւ փոխառությունների հասկացման բնագավառում առեւտրային բանկերի գործունեությանը վերաբերող տվյալները վկայում են, որ ընտրված է ճիշտ ճանապարհ»:

Ռուսաստանի ձեռնարկություններում արտադրության մակարդակը կայուն է մնում սեպտեմբերից, իսկ տնտեսության որոշ հատվածներում նույնիսկ աճում է, նշում է թերթը: Արժեզրկման ամենամսյա տեմպերը, որոնք մինչեւ փետրվար կազմում էին գրեթե 25 տոկոս, մայիսին իջան 19 տոկոսի: «Տարեսկզբից իրավիճակը բարելավվում է, հոդվածում բերվում է Լոնդոնի տնտեսագիտության եւ քաղաքագիտության դպրոցի դոցենտ Ռիչարդ Լեյարդի կարծիքը, որը Ռուսաստանի կառավարության խորհրդատուն է: Ներկայումս վարկային քաղաքականության նպատակն է հասնել արժեզրկման մակարդակի կրճատման»:

«Ռուսաստանը կանխեց գերարժեզրկումը, որն անցյալ տարվա գլխավոր տնտեսական սպառնալիքն էր», իր հերթին ընդգծում է Ստոկհոլմի արեւելաեվրոպական երկրների տնտեսության ինստիտուտի տնօրեն Անդերս Օսլունդը: Նրա գնահատման համաձայն, Ռուսաստանում անցյալ տարի համախառն ազգային արտադրանքի իրական նվազումը գրեթե նույնքան պակաս է եղել, քան պաշտոնապես նշված 19 տոկոսը:

Օսլունդը նշում է. «Ռուսաստանի տնտեսական գերարժեզրկման կամ ֆինանսական հեղաշրջման աղետալի սցենարները այլեւս ճշմարտանման չեն թվում»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Տնտեսություն

Շաքար արտադրողների մրցակցություն

Ամռան վերջերին շաքարի մեկ կիլոգրամի գինը Ռուսաստանում ամենայն հավանականությամբ կհասնի 430-520 ռուբլու: Այս կանխատեսումն է արել Ռուսաստանի ապրանքահումքային բորսայի բորսայական խորհրդի անդամ, հայտնի ձեռնարկատեր Միխայիլ Լապշինը, որն զբաղվում է ագրարային հատվածի հարցերով: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին տված հարցազրույցում նա հայտնեց, որ Ռուսաստանում անցյալ շաբաթ բարձրացել են շաքարի բորսայական գները:

Իրավիճակը մեկնաբանելով, Միխայիլ Լապշինն ասաց, որ «դրա եզակիությունն այն է, որ մեր ներքին «շաքարային» գները վերջապես հավասարվել են համաշխարհային շուկայի գներին: Պատճառը նախեւառաջ ռուսաստանցի շրջանային ներմուծողների աշխուժությունն է, որոնց գործունեությունը վերջին ամիսներին հանգեցրեց նաեւ համաշխարհային գների աննախադեպ աճի: Եվ այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով ռուբլու արժեզրկումը եւ շաքարի մատակարարումների երկարատեւ ժամկետները, դրա գնումն արտասահմանում մնացել է շահավետ գործ: Դրա հետեւանքով ներքին սպառողների համար ռուսական եւ համաշխարհային արտադրանքի երբեմնի տարբերությունն իսպառ վերացել է:

Լապշինը նշեց, որ հացահատիկի ներքին գները շատ ցածր են համաշխարհային գներից, բայց այստեղ դիտվում է համահարթման միտում: «Շաքարագործները» փաստորեն արտասահմանցի մատակարարների հետ հայտնվել են դաժան մրցակցության մեջ: Պատասխանելով այն հարցին, թե դա չի՞ հանգեցնի արդյոք հայրենական արտադրության անկմանը, Միխայիլ Լապշինն ասաց, որ «մեր ձեռնարկությունները, իհարկե, հայտնվել են ծանր վիճակում: Բացի դրանից, Ռուսաստանի 95 շաքարի գործարաններից կանոնավոր գործում են միայն 22-ը: Ներաճյուղում սարքավորումների մաշվածքը անցնում է 50 տոկոսից»:

Անդրադառնալով ճյուղի տնտեսական վիճակին, ձեռնարկատերը նշեց, որ նախկինում պետությունն իր լրավճարներով ծածկում էր շաքար արտադրողների կարիքների մինչեւ 40 տոկոսը: Այժմ նման հնարավորություններ չկան: Ի դեպ, նրա կարծիքով, ԱՊՀ երկրների հետ այսօրվա թափանցիկ սահմանների պայմաններում լրավճարը կհանգեցներ Ռուսաստանի պաշարների փաստական կողոպտմանը:

Եվ այնուամենայնիվ, Լապշինի կարծիքով, զգուշավոր լավատեսության համար հիմքեր կան: Շաքարի գործարանների հանդերձավորմանը (ի դեպ, դրանց մեծ մասն արդեն սեփականաշնորհված է) ավելի ու ավելի եռանդագին են մասնակցում փոխարկային ձեռնարկությունները: Մյուս կողմից, Ռուսաստանում յուրացվում են ճակնդեղագործության նոր շրջաններ: Բազմաթիվ շրջաններ ձգտում են ունենալ շաքարի սեփական արտադրություն, քանի որ շաքարը յուրօրինակ տարադրամ է հարեւանների, այդ թվում ԱՊՀ երկրների հետ հաշվարկներ կատարելիս:

Բայց արտասահմանցի մրցակիցները քնած չեն, նախազգուշացնում է ռուս գործարարը, նշելով, որ «մեր շուկան նրանց հրապուրում է իր ծավալով» (տարեկան պահանջը 7,5 միլիոն տոննա է): Ի դեպ, մեկ շնչին ընկնող շաքարի սպառմամբ մենք զգալիորեն գերազանցում ենք այնպիսի երկրների, ինչպիսիք են Գերմանիան եւ ԱՄՆ-ը:

Համաշխարհային շուկայի մրցակցությունը զսպում է ներքին գների աճը, եւ այնուամենայնիվ մոտ ժամանակներս հազիվ թե դրանց նվազման հույս ունենանք, վերջում ասաց Միխայիլ Լապշինը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Վաշինգտոն

Սենատոր Դոուլը քննադատում է վարչակազմին

Հանրապետականների ղեկավար սենատոր Ռոբերտ Դոուլն ավելի ու ավելի հաճախ է դիտվում որպես ԱՄՆ նախագահության ապագա թեկնածու: Այն պահից, երբ նախագահ Բիլ Քլինթոնի հանդեպ եղած հիացմունքը երկրում փոխարինվեց նրա քաղաքականության նկատմամբ կասկածամտությամբ, սենատոր Դոուլը իր ճշտապես ճշմարտացի եւ սուր քննադատությամբ հաճախ վարչակազմին դնում է ծանր կացության մեջ:

Տեղական մամուլում բերվում է նրա «զովեստը» փոխնախագահ Էլ Գորի հասցեին, որն իրեն անվանում է շրջակա միջավայրի պաշտպան, բայց առայժմ նկատելի քայլեր չի ձեռնարկել այդ բնագավառում: Վերջերս վարչակազմի եւ մամուլի ներկայացուցիչների հետ Սոֆթսալ սան մարզադաշտում կայացած հանդիպման ժամանակ սենատոր Դոուլը հայտարարեց. «Օ՜, մարզադաշտը հիանալի խոզված է: Հիմա ես տեսնում եմ, որ փոխնախագահն անտեղի ժամանակ չի վատնում իր բնապահպանական գործունեության մեջ»:

ԱՄՆ-ի առաջին տիկնոջ՝ Հիլարի Քլինթոնի քաղաքական գործունեության առթիվ սենատորն էլ ավելի զուսպ հայտարարեց. «Ես սովոր եմ գործ ունենալ խելացի կանանց հետ, չէ որ իմ կինն էլ ամերիկյան Կարմիր խաչի նախագահն է: Ինչ վերաբերում է Հիլարիին, նա համենայնդեպս արյուն չի պահանջում»:

Մամուլը գնահատեց այս նուրբ կատակը, բայց չար լեզուները պնդում են, թե Բոբ Դոուլը այր եւ կին Քլինթոնների համար հնարել է «Բիլարի» անունը: Համենայնդեպս, Դոուլի քննադատության հիմքը կազմում են դեմոկրատների տնտեսական եւ արտաքին քաղաքական կուրսի հետ իր առավել լուրջ տարաձայնությունները: Հիշեցնենք, որ սենատոր Դոուլը ԱՄՆ Կոնգրեսի այն բանաձեւի նախագծի հեղինակներից մեկն է, որով դատապարտվում է հայերի ցեղասպանությունը Թուրքիայում:

Սնար

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հօսք

Հարկավոր է ճկունություն

Բոննում Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Քոլի եւ Էստոնիայի վարչապետ Մ. Լաարի զրույցի ընթացքում քննարկվեցին Էստոնիայի իրադրությունը, ինչպես նաեւ ռուս-էստոնական հարաբերությունների վիճակը: Հ. Քոլն արտահայտվեց էստոնիայի ռուսական զորքերի անհետաձգելի եւ լիակատար դուրսբերման օգտին: Միեւնույն ժամանակ նա հանդես եկավ այն բանի օգտին, որ բոլոր նախադրյալներն ստեղծվեն Էստոնիայում բնակչության բոլոր խմբերի խաղաղ գոյակցության համար: Էստոնիայի ղեկավարությունը պետք է ծգտի Ռուսաստանի հետ բարիդրացիական հարաբերությունների, նշեց Հ. Քոլը: Գերմանիայի արտգործնախարար Քլաուս Քինկելը էստոնիայի ղեկավարությանը կոչ արեց ճկունություն հանդես բերել ռուսախոս բնակչության խնդրի նկատմամբ: Նրա կարծիքով, հարկավոր է մշակել օրենսդրական հիմքեր, որոնք կապահովեին էստոնացիների եւ ռուսների խաղաղ գոյակցությունը: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

ԽՍՀՄ-ը վերստեղծվո՞ւմ է

«Աշխատանքային Ռուսաստանի» եւ Ռուսաստանի կոմունիստական բանվորական կուսակցության ղեկավար Վիկտոր Անպիլովը հայտարարեց, որ հոկտեմբերի 3-ին Մոսկվայում տեղի կունենա համառուսական վեչե, որի նպատակն է վերստեղծել ԽՍՀՄ-ը: Ելույթ ունենալով Ռուսաստանի ազգային միության 2-րդ համագումարում, նա հայտարարեց, որ վեչեին կմասնակցեն 1 միլիոն մասնակիցներ, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի Ուկրաինայի եւ Բելառուսի ներկայացուցիչներ: Այդ կապակցությամբ Վիկտոր Անպիլովը դիմեց Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ Բելառուսի խորհրդարաններին մինչեւ հոկտեմբերի 3-ը զերագույն խորհուրդների «արտակարգ նիստեր» անցկացնելու եւ «Բելովեժյան դավադրության արդյունքները» չեղյալ հայտարարելու կոչով: «Ռուս մամուլը սուր է վերցնում, երբ նրա տունը քաղանում են, իսկ ԽՍՀՄ-ը կարող են փրկել միայն նրա եղբայր-ժողովուրդները», հայտարարեց «Աշխատանքային Ռուսաստանի» ղեկավարը: ԻՏ

Արհմիության ղեկավարները Տաշքենդում

Տաշքենդում տեղի ունեցավ ԱՊՀ գյուղատնտեսության համալիրի արհմիությունների միջազգային միության խորհրդակցական խորհրդի նիստը: Դրան դիտման մասնակիցները ծանոթացան տնկային տնտեսության պայմաններում բնակչության սոցիալական պաշտպանվածության գործում Ուզբեկստանի փորձի հետ: Ադրբեջանի գյուղատնտեսական համալիրի արհմիության կենտրոնական կոմիտեի նախագահ Չուբախ Օրուջևը նշեց, որ «իրեն ուրախացնում է այն մարդասիրական հետեւողական քաղաքականությունը, որն անցկացնում է նախագահ Իսլամ Քարիմովը, եւ հանրապետությունում իրականացվող սոցիալական քաղաքականությունն անկեղծ նախանձ է առաջացնում նրա մեջ, հատկապես Ադրբեջանում տեղի ունեցող վերջին իրադարձությունների ֆոնի վրա»: ԻՏ

Էստոնիայի գազամատակարարումը վերսկսվել է

Երեկ(Երեքշաբթի) օրը Ռուսաստանը վերսկսել է Էստոնիայի գազամատակարարումը, այն բանից հետո, երբ կողմերը համաձայնության են եկել գազի դիմաց Էստոնիայի պարտքի վճարման կարգի ու ժամկետների շուրջը: Ինչպես Բալթֆաքս գործակալությանը հայտնեց EESTI GAAZ ֆիրմայի գլխավոր տնօրեն Աանտ Սաարը, Ռուսաստանի «Գազպրոմ» կոնցեռնի համաձայնությամբ էստոնական կողմը իր պարտքի կեսը (մոտ 40 մլն կրոն) կվճարի մինչեւ հուլիսի 10-ը, մնացածը՝ մինչեւ օգոստոսի մեկը: Միեւնույն ժամանակ «Գազպրոմի» կենտրոնական դիսպետչերական վարչության ղեկավար Անատոլի Վորոնինը հերքել է ռուսական գազի մատակարարումների վերսկսման վերաբերյալ Տալլինից ստացված տեղեկությունները: «Մենք գազամատակարարումը վերսկսելու ցուցում չենք ստացել: Մոսկվայի ժամանակով ժամը 18-ի սկզբներով, այդ հանրապետության գազամատակարարումը չի վերսկսվել», ասաց նա: ԻՏ

Մշակույթ

«Մեր աշխարհն այս է»

Բանաստեղծական այս տողի կրկնությամբ կառուցված երգն այս էլ արդեն հանի տարի դարձել է Դանիել Երաժշտի ղեկավարած խմբերի յուրատեսակ այցեքարտը: Հունիսի 29-ին այն դարձյալ հնչեց Կամերային երաժշտության տանը կայացած համերգում: Այդ օրը ելույթ էր ունենում ՀՀ ռադիոյի «Շարական» խումբը: Վերստեղծվելով ուղիղ մեկ տարի առաջ, այս անգամ այն հանդես եկավ համերգային նոր ծրագրով: Այն առաջինը մի քանի շաբաթ առաջ ներկայացվեց Գյումրիի հանդիսատեսին՝ այստեղ տեղի ունեցած խաչատրյանական շաբաթի շրջանակներում: Այժմ արդեն հերթը երեւանյան ունկնդրինն էր, որը արդի անձկությամբ էր եկել երաժշտական այս հանդիպմանը:

Հայտագրի առաջին բաժինը, ինչպես միշտ, հատկացված էր արեւմտաեվրոպական երաժշտությանը: Կատարվեց եվրոպական ժողովուրդների երգերի մի ծաղկաքաղ՝ անգլիական, ռումինական եւ այլն: Բոլորն էլ հնչեցին բնօրինակ լեզուներով՝ աչքի ընկնելով բնագրային ճշմարիտ կատարմամբ:

Երկրորդ բաժնում ներկայացված հայկական հոգեւոր բոլոր երգերի ու մեղեդիների մշակումն արել էր խմբի գեղարվեստական ղեկավար՝ Դանիել Երաժիշտը (Գրիգոր Դանիելյան): Նա ունենալով դրդոսոն միշտ եւ մեր հին երգերն այսօրվա ունկնդրին նորովի փոխանցելու մեծ փափագ, այս անգամ եւս հաճելի անակնկալներ մատուցեց: Առաջին անգամ համերգային կատարմամբ հնչեցին Անանիա Շիրակացու շարականներից մի քանիսը եւ անցյալի փառքի վերհուշ «Անիի ողբը»: Հարկ է հատկապես ընդգծել Նարեկացու «Հավուն, հավուն» երգի եւ Մխիթար Այրիվանեցու Գանձի նրա մեկնաբանությունները: Թե որքան աշխատանք, սեր ու նվիրում, բնագրային ոճի եւ մեղեդիական կառույցի խոր ընկալում եւ դրա հնչեցման համարձակություն է պահանջում նման գործը, կարծում եմ, շատերին է պարզ:

Նվագավարը մատուցվող երգերը մերօրյա ունկնդրին առավել հասու դարձնելու համար դրանք ուղեկցում էր փոքրիկ բացատրություն-մեկնաբանություններով, որոնք վերածվում էին յուրօրինակ աշխարհիկ քարոզների՝ նպաստելով երգային կերպարի ամբողջացմանը: Չխախտելով շարականներին բնորոշ միաձայնությունը, նա ձայնազարդում է դրանք, հաղորդում մեր օրերի մարդու վերաբերմունքը: Վերափոխելով համերգի բնաբան ընտրված Վահան Թեքեյանի «Եկեղեցին հայկական» քերթվածի մի տողը, կարող ենք ասել, որ Գրիգոր Դանիելյանն իր «շուշաններն» է սփռում «Շարականի գեղին մոտ»:

Նրա ստեղծագործական մտահղացումների իրականացմանը «օգնում էին» 2 մեներգիչներ: Արմենուհի Սեյրանյանն, օրինակ, հմտորեն ու արտահույզ քնարականությամբ մատուցեց Ակնա ժողովրդական երգերը («Վերն ի վար օրեցա», «Ուսի՞ կուգաս»): Իսկ «Ո՞րն է աշխարհ Հայաստան» երգի Գագիկ Առաքելյանի կատարման առանձնահատկությունը համահունչ էր երգի ոգուն, նրա արտահայտած տրամադրությանը:

Օրվա ծրագիրը պարունակում էր նաեւ ստեղծագործություններ, որոնք կոչված էին երեւան հանել նաեւ երաժշտախմբի գործիքային մասի հնարավորություններն ու կարողությունները: Այսպես, ջութակահարներ Նաիրա Կաժոյանն ու Արմեն Կարապետյանը թավջութակահարուհի Գալյա Սահակյանի հետ տղավորիչ կատարեցին Դանիել Փրսելի Տրիո-սոնատը: Ընդ որում, ամենեւին չէր զգացվում, որ թավջութակահարուհին նոր է համալրել խմբի կազմը. նրա նվագն այնքա՜ն մերված էր ընդհանուր երաժշտական հյուսվածքին:

Շարականներն ու հայրենասիրական երգերն իրենց լավատեսությամբ ու կենսական լիցքերով ունեին բարոյական մեկ խորհուրդ՝ պաշտպան կանգնել հող հայրենիին, մնալ միշտ պատնեշի վրա: Համերգին ներկա գտնվողներն իրենց ոգեւորությունն արտահայտում էին բուռն ծափողջյուններով, իսկ նրանցից մեկը՝ Բեյրութի «Բագին» ամսագրի խմբագիր Պողոս Սնապյանն այն «փոխհատուցեց» մի փոքրիկ նվիրատվությամբ:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

Մտորումներ համերգից հետո

Կարեն Ճուղուրյանը անծանոթ անուն էր մինչեւ ամերիկյան դեսպանատան հայտարարած Գերշվինի անվան դաշնակահարների անդրանիկ մրցույթը: Տասը մասնակիցներից ունկնդիրներին չծանձրացրեց եւ ոչ մեկի կատարումը, բայց Կարեն Ճուղուրյանն առանձնացավ, եւ իր կատարմամբ նոր փայլ հաղորդեց ստեղծագործությանը: Դաշնակահարի տեխնիկական պատրաստվածությունը, ոճի նուրբ զգացողությունը տամադրում էին ոչ միայն ունկնդրին, այլեւ խստապահանջ գնահատող հանձնաժողովին: Կարենին նվագակցում էր մայրը՝ Երեւանի Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի դոցենտ Ինես Ճուղուրյանը (վերջինիս դասարանն էլ հենց ավարտել է նա): Հաջողությունն ակնառու էր, հաղթանակը՝ սպասելի: Մրցույթի հաղթողին հնարավորություն ընձեռվեց հանդես գալ «Աշխարհը եւ մենք» Արամ Խաչատրյանի 90-ամյակին նվիրված փառատոնում:

Հունիսի 25-ին Արամ Խաչատրյանի անվան մեծ համերգասրահի բեմում նորից Կարեն Ճուղուրյանն էր՝ այս անգամ արդեն հաղթողի իրավունքով:

Ընդունելով շնորհավորանքները, դաշնակահարը մոտեցավ գործիքին: Առաջին իսկ հնչյունից երեւաց դաշնակահարի պրոֆեսիոնալիզմը եւ արտահայտման ինքնատիպությունը: Դահլիճը հիացավ կատարողի, նվագախմբի եւ ունկնդրի կատարյալ փոխըմբռնման մթնոլորտով: Նա բազմիցս բեմ հրավիրվեց եւ կրկնանվագում մեկ անգամ եւս հմայեց ունկնդիրներին:

ԶԱՐՈՒՀԻ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԻԱՅՈՒՄ ՖՈՒՏԲՈԼԱՅԻՆ ՍԿԱՆԴԱԼ

Բեռնար Տապին վտանգում

Եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթակիր, Ֆրանսիայի վերջին 5 առաջնությունների հաղթող Մարսելի «Օլիմպիկ» հանրահայտ թիմին սպառնում է հաղթական տիտղոսներից զրկվելու, ցածր լիգա տեղափոխվելու, իսկ թիմի որոշ ղեկավարներին եւ խաղացողներին՝ ցմահ որակազրկման ու բանտ ընկնելու վտանգը:

Բանն այն է, որ վկայություններ են հնչում, թե իբր «Օլիմպիկը» հաճախ կաշառքներ է առաջարկել մրցակից թիմերի խաղացողներին, մարզիչներին, առանձին խաղեր է գնել:

Սանտավորապես իբր ԲԿՄԱ-ի մարզիչը ցուցմունք է տվել, թե չեմպիոնների լիգայի խաղից առաջ պարտվելու առաջարկ էր արվել իրենց: Ինչպես հայտնի է ԲԿՄԱ-ն եւ «Օլիմպիկը» ընդգրկված էին նույն խմբում, եւ մարսելցիները բանակայիններին չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում հաղթել են 6-0 անսովոր հաշվով: ՈՒԵՖԱ-ն հայտարարել է, որ եթե ներկայացված մեղադրանքը հաստատվի, ապա «Օլիմպիկը» կորակազրկվի եւ կհեռացվի եվրոպական մրցաշարից:

Իր հերթին «Օլիմպիկի» հանրահայտ նախագահ, միլիոնատեր Բեռնար Տապին վճռականապես է տրամադրված եւ հայտարարել է, որ դաշի է տալու բանակայինների թիմի ղեկավարներին ու պաշտպանի պատիվ պահանջի: Երբեք «Դինամո» Մոսկվա-ԲԿՄԱ հանդիպումից առաջ բանակայինների խումբապետ մարզիչ Կոստիկովը եւ ԲԿՄԱ ակումբը հանդես եկան համապատասխան հայտարարությամբ, թե նման միջադեպ չի եղել եւ այդ ամենը հորինել է «Միլանի» նախագահ, եւ ոչ պակաս մեծահարուստ Բեռլուսկոնին, որը չի կարողանում մոռանալ իր պարտությունը Բեռնար Տապիից:

Ի դեպ, շատերը պնդում են, որ Բեռնար Տապին «Օլիմպիկի» նախագահ է դարձել հիմնադրամ Միխայիլ Գորբաչովի շնորհիվ: Դա 1985 թվականին էր, երբ ԽՍՀՄ այն ժամանակվա նախագահ Միխայիլ Գորբաչովը գտնվում էր Փարիզում: Վերակառուցման խանդավառ հիմնադիրը ճաշկերույթ էր կազմակերպել Ֆրանսիայի ԽՍՀՄ դեսպանատանը: Հրավիրվածների թվում էր նաեւ գործարար աշխարհում մեծ հաջողության հասած,

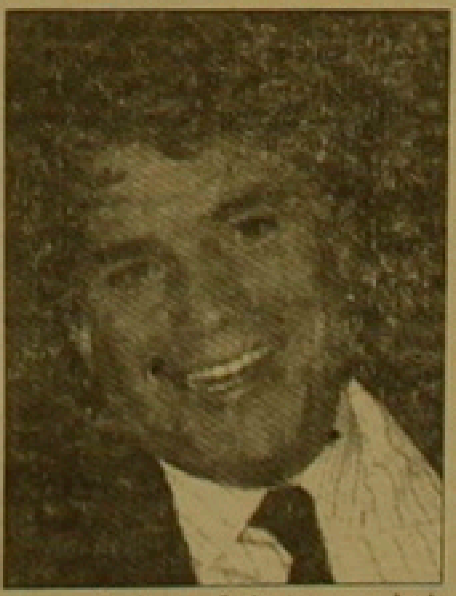

պատգամավոր ու նախարար դարձած Բեռնար Տապին: Սեղանի շուրջը, նրա կողքին նստած էր Մարսելի քաղաքապետի տիկինը՝ Էդմոնդ-Շառլեռու Դեֆֆերը, որն էլ առաջարկեց Տապիին տեղափոխվել Մարսել եւ ստանձնել «Օլիմպիկի» նախագահի դերը: Դա հետաքրքիր առաջարկություն էր մեծահարուստ մարդու համար, որը ձգտում էր նաեւ հուշակ ձեռք բերել: Իսկ Բեռնար Տապին լավ գիտեր, որ սպորտն այդ տեսակետից անփոխարինելի գտնվածք է:

Այդպես Տապին կապվեց «Օլիմպիկի» հետ եւ հայտնի դարձավ ոչ միայն Ֆրանսիայում, այլեւ ամբողջ աշխարհում: Այսօր խաղաթղթի վրա է դրված նրա հեղինակությունը: Ֆրանսիայի ֆուտբոլի պատմության մեջ աննախադեպ սկանդալ է հասունանում: Արդեն բանտարկված են 2 ֆուտբոլիստներ՝ «Օլիմպիկի» պաշտպան Ժան-Ժակ Էյդելին եւ Վալանսիենն քաղաքի համանուն թիմի հարձակվող Քրիստոֆ Ռոբերը, որ խոստովանել է, որ առաջնության նախավերջին տուրում, «Օլիմպիկի» հետ սեփական հարկի տակ խաղում (այն ավարտվել է մարսելցիների հաղթանակով՝ 1-0 հաշվով) ինքը 250 հազար ֆրանկ է ստացել Էյդելիից պայմանով, որ ծեւացնի իբր վնասված է ստացել եւ դաշտից հեռանա:

«Վալանսիենը» պայքարում էր ուժեղագույնների խմբում մնալու համար, իսկ «Օլիմպիկը» «Միլանի» հետ Մյունխենում կայանալիք չեմպիոնների գավաթի խաղարկության եզրափակիչ խաղից առաջ չէր ուզում ավելորդ ռիսկի դիմել եւ ձգտում էր ժամկետից շուտ ապահովել նաեւ Ֆրանսիայի չեմպիոնի կոչումը:

«Վալանսիենի» մեկ այլ խաղացող՝ ժակ Գլասմանը հայտարարել է, որ իրեն հանդիպումից առաջ փորձել է կաշառել «Օլիմպիկի» տնօրեն ժան-Պիեռ Բեռնե Բեռնար Տապիի աջ թեւը: Ի տարբերություն իր թիմակից Քրիստոֆ Ռոբերի, Գլասմանը մերժել է գործարքը եւ առաջինը հրապարակել կեղծիքը:

Հեռախոսով նրանց խոսակցությանը ներկա են եղել Ռոբերն ու աշխարհի նախկին չեմպիոն, Արգենտինայի հավաքականի խաղացող Խորխե Բուռուչագան, որը հիմա հանդես է գալիս «Վալանսիեն» թիմում: Սկզբում վերջիններս բացառել են այն փաստը, որ ընդհանրապես նման խոսակցություն է եղել, բայց հետո խոստովանել են ճշմարտությունը:

Իրադարձությունների հետագա ընթացքը կախված է ֆուտբոլիստների ցուցմունքներից: Բուռուչագան, որն իր արձակուրդն անցկացնում է Արգենտինայում եւ չի շտապում վերադառնալ Ֆրանսիա, հայտարարել է, որ այդ պատմությունը դեռ նոր է սկսվել եւ շուտով դուրս կգա 2-3 խաղացողների շրջանակներից: Ես համոզված եմ, որ այդ ամենը ջրի երես դուրս կգա, ասել է Բուռուչագան: Այդ բանը, երեւում է, չի կասկածում նաեւ հանրապետության դատախազ Էրիկ դը Մոնգոլֆյերը, որը վարում է հետաքննությունը:

Սկզբում ծագած սկանդալը խաղաղ ճանապարհով փորձել է կարգավորել Վալանսիենի քաղաքապետ եւ ակումբի նախկին նախագահ Ժան-Լուի Բորլոոն, սակայն դա ֆուտբոլի ազգային լիգայի դիմադրությանն է արժանացել այն պարզ պատճառով, որ Բորլոոն երկար տարիներ Բեռնար Տապիի փաստաբանն է եղել:

Եվրոպայի ամենահարուստ թիմերից մեկին, Մարսելի «Օլիմպիկին» վերջին ժամանակներս հաճախ են կասկածում տարբեր կեղծիքների, իբր գոյություն ունեցող «սեւ դրամարկղի» մեջ, որից ֆուտբոլիստները լրացուցիչ եւ հարկումից գաղտնի պահված դրամ են ստացել: Լրատվության միջոցներն արդեն մինչեւ վերջ չբացահայտված 7 դեպք են արձանագրել, երբ «Օլիմպիկը» փորձել է կաշառել մրցակից թիմերի խաղացողներին: Ազգային լիգայի նախագահը խոստացել է այս անգամ գործը հասցնել մինչեւ վերջ. ■

Աղասին հեռանում է «Ուիմբլդոնից»

«Ուիմբլդոնի» մրցաշարի անցյալ տարվա հաղթող Անդրե Աղասին այս անգամ ստիպված էր ասպարեզը թողնել 1/4 եզրափակիչից: Նրա մարզական բախտը չբերեց: Այդ փուլում Աղասին, մրցեց աշխարհի լավագույն թենիսիստ Փիթ Սամփրասի հետ եւ պարտություն կրեց: Քառորդ եզրափակիչում Կուրյեն (ԱՄՆ) հաղթեց իր հայրենակից Մարտինին (30-րդ ռակետ), Էդբերգը (Շվեդիա)՝ Պիոլինին (Ֆրանսիա, 23), Բեկերը (Գերմանիա) իր հայրենակից Շտիխին (8): Կիսաեզրափակչի զույգերն են Սամփրասն ու Բեկերը, Կուրյեն ու Էդբերգը: ■

Ընդմիջումը «Արարատի» օգտին չէր

«Կանազ»-«Մալաթիա-Կիլիկիա»՝ 0-1

Գնդակը խփեց Արմեն Ոսկանյանը:

«Վան»-«Արարատ»՝ 0-0

Առաջնության աղյուսակը հուլիսի 1-ի դրությամբ

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Բանանց	20	11	10	0	1	46-6
2. Վան	17	12	8	1	3	38-12
3. ՅՍՇՄ	16	9	8	0	1	33-11
4. Ցեմենտ	13	11	5	3	3	17-16
5. ՅՍՄ ՖԻՄԱ	11	9	5	1	3	25-14
6. Կանազ	11	12	5	1	6	18-24
7. Արարատ	10	6	4	2	0	16-2
8. Իմպուլս	8	12	4	0	8	21-35
9. Երազանք	8	9	3	2	4	12-12
10. Նաիրի	8	11	3	2	6	9-24
11. Զվարթնոց	7	11	3	1	7	12-22
12. Շիրակ	6	4	3	0	1	13-2
13. Քասախ	6	10	2	2	6	9-44
14. Մալաթիա-Կ.	5	11	1	3	7	5-30
15. Կոտայք	2	10	1	0	9	10-30

Յաջորդ տուրում մեծ հետաքրքրություն է առաջացնում «Բանանց»-«Շիրակ» հանդիպումը, որը հուլիսի 4-ին տեղի է ունենալու Աբովյանում եւ սկսվելու է ժամը 18-ին: ■

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Travel Company "ARMINTERTOUR"

Armenia-Yerevan, str. Akopa Akopjana 2
tel. 272450, fax (007) 8852272008, telex 272007

Ամառային հանգիստը Բուլղարիայում, հանրահայտ «Սոլնեչնի Բերեգ» լողափին, ուր ձեզ սպասում են հարմարաւէտ հիւրանոցներ, բուլղարական ազգային խոհանոց, անմոռանալի հանդիպումներ: Երեխաներին զեղչ գներով: Երթուղին իրականացվում է ինքնաթիռային ուղիղ չվերթով, ամեն հինգշաբթի:

Հանգստի լիարժէք պայմանները ֆիրման երաշխաւորում է: Ամռան ավարտին այնքան էլ շատ չի մնացել:

ՇՏԱՊԵՔ

Ֆիրման առաջարկում է նաեւ ավտոբուսով (Մերսեդես տիպի) երթուղիներ հետեւյալ երկրներ ամենամատչելի գներով. Սոֆիայից

ՍՈՖԻԱ-ԺՆԵՎ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ՎԻԵՆՆԱ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ԲԵՌԼԻՆ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ՓԱՐԻԶ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ՍԿՈՊԻԵ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ՇՏՈՒՏԳԱՐՏ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ԼԱՅՊՑԻԳ-ԲԵՌԼԻՆ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ՊՐԱՀԱ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ԲՐՅՈՒՍԵԼ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ՄՅՈՒՆԽԵՆ-ՍՈՖԻԱ, ՍՈՖԻԱ-ՖՐԱՆԿՖՈՒՐՏ-ՍՈՖԻԱ

ԱՐՄԻՆՏԵՐՏՈՒՐ (նախկին «Ույութ») տուրիստական ֆիրմայի հասցեն.
Հ. Հակոբյան 2 (Մերգելյան ինստիտուտի դիմաց)
Հեռ. 27-24-50, 27-20-07

PUBLISET

Փայլուն տեսողություն

«ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ» *կենտրոնը կազմակերպում է տեսողության լավացման կուրսեր՝ ըստ ամերիկյան հայտնի ակնաբույժ Բեյթսի մեթոդի, որը տեսողական խանգարումների բուժման լավագույն եղանակն է: Մենք խոստանում ենք փայլուն արդյունքներ բոլոր նրանց, ովքեր ունեն տեսողության հետ կապված պրոբլեմներ եւ կօգտվեն մեր մասնագետների ծառայություններից:*

Զանգահարել
34-09-61 61-61-95

Հայտարարություն

Վաճառվում են 2 եւ 3 սենյականոց բնակարաններ Մերձմոսկվայում (Մոսկվայից 9 կմ հեռու), նոր շենքում:

Հեռախոս
(095) 2974388, 2973111

Անշարժ գույքի եւ արժեթղթերի հայկական բորսա:

Հեռախոս
25.27.89
25.46.67

«ԱՐՄԵՆԻԱ» ասոցիացիան

կազմակերպում է կանոնավոր չվերթներ

ԵՐԵՎԱՆ-ՔԻՇՆԵՎ-ԵՐԵՎԱՆ

երթուղով

Կազմակերպում է նաեւ Բուլղարիա եւ Ռումինիա տուրիստական ուղերթներ

Գները շուկայականից 20% ցածր
Համապատասխանությունն ապահովվում է

Երեւան, Անի հյուրանոց 306 սենյակ: Հեռ. 52.92.57, 594.306:

«ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՍԵՐՎԻՍ»

տուրիստական ֆիրման առաջարկում է ամենասական եւ խմբային նոր արտասահմանյան շրջագայություններ

Լիբանան	**7 օր**	*(Երեւան-Բեյրութ-Երեւան)*
Հարավային Կորեա	**6 օր**	*(Երեւան-Սեուլ-Երեւան)*
Հորդանան	**7 օր**	*(Երեւան-Ամման-Երեւան)*
Սիրիա	**7 օր**	*(Երեւան-Ամման-Հալեպ-Երեւան)*
Հունաստան	**4 օր**	*(Երեւան-Սալոնիկ-Երեւան)*
Իտալիա	**4 օր**	*(Երեւան-Վենետիկ-Երեւան)*

✔ Բոլոր ուղերթները կատարվում են «Ռուսական ավիագծեր» ավիաընկերության հարմարավետ օդանավերով:

✔ Ելքի փաստաթղթերի եւ մուտքի այցագրերի ձեւակերպումը՝ ամենասեղմ ժամկետներում:

✔ Խմբային զբոսաշրջիկներին զեղչ է արվում:

✔ Շրջագայության արժեքի մեջ մտնում են ինքնաթիռի տոմսը, հյուրանոցում մնալը, սնունդը, որոշակի խանութների ուղեցույցի անվճար փոխադրումը, օդանավակայանում դիմավորումը եւ հրաժեշտը:

Ուղեւորության պայմանների եւ թռիչքի օրերի մասին կարելի է իմանալ 52 43 51 հեռախոսահամարով:
Ֆիրմայի հասցեն. Երեւան, Իսահակյան 28, 3-րդ հարկ

KILIKIA T. T. S.

«Կիլիկիա - S.S.U.» - ընկերությունը առաջարկում է վարկերի ընդունման նոր տարբերակ.

Երկարաժամկետ վարկերի դիմաց վճարվում է

50% 3 ամսյա պայմանագրի դեմքում
120% 6 ամսյա պայմանագրի դեմքում
300% 1 տարվա պայմանագրի դեմքում

Կնքված պայմանագրերը մնում՝ են ուժի մեջ:

Սայաթ-Նովայի պող. «Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, 730, 736 սենյակ
Վարկերի ընդունումը կատարվում է ժամը 10^{00}-ից 14^{00}-ը երեքշաբթի, չորեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը:
Հեռ. 58-11-10, 59-43-70

PUBLISET

ՍԱՅԵԼ 90

Կոոպերատիվը կազմակերպում է տուրիստական ուղերթներ հետեւյալ ուղղություններով.

Երեւան-Բուլղարիա
Երեւան-Լեհաստան
Երեւան-Չինաստան
Երեւան-Սիրիա

Զանգահարել 24-81-13, ժ. 9.00-18.00

ԼՈՒՐԵՐԻ ՀՈՍՔ

Մ. Նահանգները կաջակցի բալթյան երկրներին

ԱՄՆ վարչակազմը նախատեսում է ստեղծել Լատվիայի, Լիտվայի եւ Էստոնիայի մասնավոր հատվածի զարգացմանն աջակցող 50 միլիոն դոլարանոց հիմնադրամ: Այդ մասին հայտնեց ԱՄՆ պետքարտուղար Քրիստոֆերը Լիտվայի վարչապետ Շլեժեւիչյուսի հետ կայացած հանդիպումից հետո: Բալթյան պետությունները կկարողանան հիմնադրամից փոխառություններ վերցնել պետական ձեռնարկությունների սեփականաշնորհման եւ նոր մասնավոր ընկերությունների ստեղծման նպատակով: Ավելի վաղ Միացյալ Նահանգները համանման հիմնադրամներ էր ստեղծել Բուլղարիայի, Հունգարիայի, Լեհաստանի, Սլովակիայի եւ Չեխիայի համար: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Արդարացվում են ռուսաստանցի ֆինները

Ռուսաստանի խորհրդարանի զույգ պալատները հունիսի 29-ի ընդլայնված նիստում որոշում ընդունեցին «Ռուսաստանցի ֆիններին արդարացնելու մասին»: Փաստաթղթում հակաօրինական եւ ուժը կորցրած են համարվում 30-40 թթ. ֆինն ժողովրդի վերաբերյալ ընդունված այն բոլոր ակտերը, որոնք խաղաղական հալածանքների հիմք ծառայեցին: Ճանաչվեցին ռուսաստանցի ֆինների ազգային ազատ զարգացման, խաղաղական ազատությունների հավասարության իրավունքները, ինչպես նաեւ անհատապես ավանդական բնակության վայրեր վերադառնալու իրավունքը: Ռուսաստանի կառավարությանն առաջարկվեց մինչեւ 1994 թ. հունվարի մեկը մշակել ռուսաստանցի ֆինների ազգային մշակութային վերածննդի համալիր ծրագիր: Դրանով պետք է ֆիններին վերադարձվեն ազգային մշակույթի օբյեկտները, վերականգնվեն բնակավայրերի պատմական անվանումները, հաշվի առնելով բնակչության կամքը: Բացատրագրում նշվում է, որ ներկայումս Դաշնակցային Ռուսաստանում ապրում են 47 հազար ֆիններ: Նրանց համախմբված բնակության վայրերն են Կարելիան, Սանկտ Պետերբուրգը եւ Լենինգրադի մարզը: Ֆիններ են ապրում նաեւ Մուրմանսկի, Պսկովի, Վոլոգդայի, Տյումենի մարզերում, Կրասնոդարի երկրամասում եւ այլ շրջաններում: ԻՏ

Եվգենի Կիսլովը կարող է ուղարկվել հոգեբուժարան

Մոսկվայի զինվորական օկրուգի ռազմական ատյանում քննվում է զինծառայող Եվգենի Կիսլովի գործը, որը մահափորձ էր նախապատրաստել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի դեմ: Զինվորական ծառայող Եվգենի Կիսլովը, որը լինելով Հեռավոր Արեւելքում գտնվող իր զորամասը, 1993 թ. հունվարին Մոսկվայում զենքերով ձերբակալվել էր կառավարական շենքերից մեկում: Հետագայում դատաբժշկական փորձաքննությունը նրան անմեղսունակ է ճանաչել: Ներկայումս Մոսկվայի ռազմական ատյանը վճռում է Եվգենի Կիսլովին հարկադիր բուժման համար հոգեբուժարան ուղարկելու հարցը: Վճիռը կկայացվի մոտ օրերս: ԻՏ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ սարքավորումների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԼԱԿՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@